ВАТАНПАРВАР

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МУДОФАА ВАЗИРЛИГИНИНГ МАРКАЗИЙ МАТБУОТ ОРГАНИ

2002 йил, 3 сентябрь, сешанба № 106 (1682). Сотувда эркин нархда.

Газета 1992 йилнинг 24 июнидан чиқа бошлаган.

ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ПЕЧАТНЫЙ ОРГАН МИНИСТЕРСТВА ОБОРОНЫ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН

Вторник, 3 сентября, 2002 г. № 106 (1682). В розницу — цена свободная.

Газета издается с 24 июня 1992 г.

Президент Ислом Каримовнинг Ўзбекистон Мустақиллигининг 11 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги табрик сўзи

Азиз ватандошлар!
Қадрли меҳмонлар!
Ҳурматли хонимлар ва жаноблар!

Бугун юртимизда катта байрам, катта тантана.

Роппа-роса ўн бир йил аввал биз эски мустабид тузумдан воз кечиб, мустақил, эркин ва озод йўлни танлаб олдик, демократик тамойилларга, бозор иқтисодиёти асосларига таянган янги жамият, ҳеч кимдан кам бўлмайдиган янги ҳаёт қуришга бел боғладик.

Мана шу энг улуғ, энг буюк сана билан барчангизни, бутун халқимизни чин қалбимдан муборакбод этишга рухсат бергайсиз.

Албатта, ўн бир йил мамлакатимизнинг кўҳна ва буюк, кўп минг йиллик тарихида бир зум, бир дақиқа, десак, асло муболаға бўлмайди.

Лекин ўн бир йил олдин Ватанимиз тарихининг туб бурилиш нуқтасида, ўта таҳликали ва ўта хавфли кунларда биз яккаю ягона тўғри йўлни танлаганимизни бугун ҳаётимизнинг ўзи исботлаб бермоқда.

Мен ишонаман — асрлар, замонлар ўтади, юртимизда янги авлодлар дунёга келади, ҳеч шубҳасиз, халқимизнинг азалий орзу-умидларини рўёбга чиқарган, тараққиётимизнинг чексиз имкониятлари ва истиқболларини очиб берган бу кун юртимиз тарихида асло ўчмайдиган буюк сана бўлиб қолади.

Биз ўз озодлигимизни, ўз тақдиримизни қўлга олиб, тарихан қисқа даврда ҳақиқатан ҳам ўзининг маъно-моҳияти билан бир йили ўн, балки юз йилларга тенг келадиган, мураккаб ва шу билан бирга, шарафли йўлни босиб ўтдик.

Биз бунинг тасдиғини, авваламбор, юртимизда ҳукм сураётган тинчлик ва барқарорликда, кундан-кунга гўзал ва обод бўлиб бораётган шаҳар ва қишлоқларимиз, замонавий корхона ва иншоотлар, янги лицей ва коллежларимиз қиёфасида кўрамиз.

Биз буни одамларимизнинг, халқимизнинг дунёқараши, онг ва тафаккури ўзгариб, жамиятимизда меҳр-оқибат, ўзаро ҳамжиҳатлик руҳи, эртанги кунга ишонч туйғуси мустаҳкамланиб бораётганида, буюк бунёдкорлик хусусиятлари яққол намоён бўлаётганида кўрмоқдамиз.

Бунинг тасдиғини халқаро терроризмга қарши курашда эл-юртимизнинг кўрсатаётган қатъиятига жаҳон аҳли тан бериб, дунё ҳамжамиятида ўз мустақил овозига эга бўлган Ўзбекистонимизнинг обрў-эътибори ошиб бораётганида кузатмоқдамиз.

Тарихимизда мисли кўрилмаган бундай ўзгаришлар, Ўзбекистон ва ўзбек номининг жаҳон миқёсида шундай даражага кўтарилиши ва тараннум этилиши, ҳеч шубҳасиз, 11 йил олдин ҳеч кимнинг хаёлига ва ақлига сиғмасди, десак, ҳеч қандай хато бўлмайди.

Қадрли юртдошлар!

Бутун жаҳон қаторида янги йигирма биринчи асрга қадам қўйдик.

Янги аср — ахборот, юксак технологиялар ва замонавий билимлар, олдимизда очилаётган янги истиқболлар асридир.

Шу билан бирга, бу шиддаткор асрда атрофимизда ва халқаро майдонда қандай янги таҳдид ва хавф-хатарлар кучайиб бораётганидан кўз юмиб бўлмайди.

Бундай вазият барчамиздан, аввало, ҳушёрлик ва сезгирликни, тез ўзгариб бораётган замон билан ҳамоҳанг бўлиб, узоқни кўзлаб яшашимизни талаб қилмоқда.

Биз тараққий топган давлатлар қаторидан ўрин эгаллашга, эркин ва фаровон ҳаёт қуришга азму қарор қилган эканмиз, бу юксак мақсад-муддаоларга эришиш — биринчи галда ўзимизга, бизнинг ташаббус ва тадбиркорлигимизга, ҳар биримизнинг Ватан ва халқ олдида фарзандлик бурчимизни нечоғли масъулият билан адо этишимизга боғлиқ.

Менинг даъватим, азиз дўстлар, биродарлар — мана шундай юксак масъулиятга муносиб бўлайлик, шунинг учун курашайлик, бутун борлиғимизни шунга бахшида этайлик.

Яна бир бор барчангизни Ватанимиз мустақиллигининг ўн бир йиллиги билан чин юракдан табриклайман.

Сизларни, азиз юртдошларим, бағримга босиб барчангизга сиҳат-саломатлик, бахт ва омад, хонадонларингизга тинчлик ва тотувлик, файзу барака тилайман.

Озодлигимиз мангу, мустақиллигимиз абадий бўлсин!

БОРЛИҒИМИЗ СЕНГА БАХШИДА, ВАТАН!

МУСТАҚИЛЛИК МАЙДОНИДАН РЕПОРТАЖ

Тарихий адолат қарор топганига — халқимиз асрлар бўйи орзу қилган ўз мустақиллигига эришганига ўн бир йил тўлди.

Миллат, халқ, она юрт том маънода қадр топганига ўн бир йил тўлди.

Дунёда Ўзбекистон деб аталмиш мустақил давлат, озод мамлакатга асос солган жасур, танти ва матонатли Йўлбошчи — Президент Ислом Каримов: «Мустақиллигимиз абадий бўлсин!», деб эзгу ният қилган ва шу улуғвор тилакни илк бор баралла, мардонавор шоён этган ўша ҳаяжонли, унутилмас лаҳзалар гувоҳи бўлганимизга роппа-роса ўн бир йил тўлди.

Ўн бир йилки, суюкли Ватанимиз бошидан мустамлакачиликнинг қора булутлари ариди, она халқимиз истибдод занжиридан буткул халос бўлди. Аждодлардан асрий мерос миллий қадриятлар, маданий-маънавий бойликлар яна ўзининг асл соҳибларига — ҳур авлодларга қайтди.

Салкам бир аср давомида бани башарни чалғитиб келган, хусусий мулкчиликка, демакки, инсоният фаровон ҳаёти негизига болта урган сохта ва мавҳум «режали иқтисодиёт» сиёсати пато-рат топди. Мамлакатимиз истиқлол шарофати билан жаҳоннинг илғор ривожланган давлатлари қатори бозор иқтисодиётига ўтиш йўлини танлади.

Куни кеча олтин, пахта, пилла, нефть, газ каби бебаҳо бойликлари муттасил таланиб, ҳатто арзимаган гугуртни ҳам четдан ташиб келтиришга маҳкум этилган, бир сўз билан айтганда, шўро салтанатининг «хомашё омбори»га айланган, кўп йиллар мобайнида иқтисодиётининг асосини қолоқ қишлоқ хўжалиги ташкил этиб келган республикамиз истиқлол туфайли саноат, самолётсозлик, автомобилсозлик ва машинасозлик, кончилик соҳаларида улкан ютуқларни қўлга киритмоқда.

Замонавий катта-кичик корхоналарда, ўнлаб қўшма корхоналарда нафақат ички эҳтиёжимизни тўла таъминлайдиган, балки дунё бозорида ҳам бемалол рақобатлаша оладиган хилма-хил маҳсулотлар тайёрланяпти. Эндиликда юртимиз автомобиллари олис ва яқин хориж йўлларида, бизга танишу нотаниш, аммо «Ўзбекистонда тайёрланган» деган ёрлиқни яхши билгувчи, таъбир жоиз бўлса, муносиб эъзозлагувчи инсонларнинг узоғини яқин қилаётир.

Истиқлолнинг дастлабки давридаёқ ғалла ва нефть мустақиллигига, энергетика таъминоти барқарорлигига эришилди. Аграр соҳа ҳам тубдан янгиланмоқда. Пахта яккаҳокимлиги барҳам топди. Қишлоқ хўжалиги тизимида пайчилик, пудратчилик, фермерчилик жорий этилиб, одамларда ерга, мулкка, меҳнатга муносабат ўзгарди. Жорий йилда ғаллакорларимиз мисли кўрилмаган миқёсда улкан хирмон уйдилар.

Ҳаётбахш ислоҳотларимиз натижаси ўлароқ, иқтисодиётимизда ўн бир йил аввал, ҳатто тасаввур қилиш қийин бўлган янги соҳалар пайдо бўлди ва бу жараён изчил давом этмоқда.

Ўн бир йилки, бекиёс табиий бойликлар, унумдор ер, қудратли иқтисодий ва илмий-техникавий, инсоний ҳамда маънавий салоҳият мавжуд мана шу муқаддас замин фарзандлари Мустақиллик берган улкан имконият — ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқига эга бўлди.

Президент Ислом Каримов раҳнамолигида ўзига хос мустақил тараққиёт йўлини танлаб олган Ўзбекистон айни чоғда жаҳонда «Ўзбек модели» сифатида танилган ва эътироф этилган шу ривожланиш йўлидан мағрур одимлаётир.

Мана шундай файзли дамларда жонажон диёримиз узра кезаётган энг улуғ, энг азиз байрамнинг кўтаринки кайфият, шоду хуррамлик руҳи мустақиллик йилларида халқимиз босиб ўтган шонли йўлга — ўн бир йиллик навқирону шукуҳли тарихимизга яна бир бор фахр ва завқ билан назар ташлашга, ислоҳотларимиз самараларини ҳақли равишда эслашга ва бундан ғурурланишга, шунинг баробарида, истиқболдаги ёруғ мақсад ва режаларимизни белгилаб олишга ундайди.

Одатдагидек, бу йил ҳам 31 август оқшомида Мустақиллик майдони — юртимизнинг муътабар айёми нишонланадиган бош саҳна байрамона безатилган. Ҳамюртларимиз қалбидаги шодлик ва қувонч тимсолига айланган улкан амфитеатр бугал ҳам минглавча иштирокчи ва меҳмонларни ўз бағрига олди.

Бу ерда Олий Мажлис депутатлари, ҳукумат аъзолари, Ўзбекистон Қаҳрамонлари, давлат ва жамоат ташкилотлари, меҳнат жамоалари вакиллари, маданият ва санъат намояндалари, юртимизда фаолият юритаётган халқаро ташкилотлар, элчихоналар раҳбарлари ҳозир бўлган.

Майдонга Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов кириб келади. Йиғилганлар Юртбошимизни қарсаклар билан кутиб оладилар.

Соат 19.30. Бош майдон узра мамлакатимиз мустақиллигининг 11 йиллигига бағишланган байрам тантаналари бошланганидан дарак бериб, чорлов мусиқаси янграйди.

Президент Ислом Каримов Истиқлолимизнинг ўн бир йиллиги муносабати билан бутун Ўзбекистон халқини муборакбод этади.

Майдон узра Давлат мадҳияси таралади. Мадҳияга байрамнинг барча иштирокчилари жўр бўлади. Бир неча дақиқа давомида минглаб юраклардан оти-

(Давоми 2-бетда).

ШАҲИДЛАРНИНГ ОРЗУЛАРИ УШАЛГАН КУН

Халқимиз кўп асрлик тарихи давомида не-не кунларни бошдан кечирган. Тарихимизнинг энг қора саҳифаларидан бири Чор Россиясининг Ўрта Осиёни истило қилишидан бошланади. Ўша кунлардан Истиқлолгача Ватан ва юрт равнақи йўлида курашган неча минглаб асл юртдошларимиз ноҳақ қурбон бўлдилар.

Халқимиз ўз фарзандларининг муқаддас номини ҳар доим азиз билиб, доимо ёдда сақлаб келади. Бу — миллатимизнинг азалий қадрияти. Мустақиллик йилларида бу қадриятимизни юксалтириш борасидаги кенг кўламли ибратли ишлар амалга оширилди. Президентимиз ташаббуси билан Тошкентда Шаҳидлар хотираси ёдгорлик мажмуи бунёд этилиб, Қатағон қурбонларини ёд этиш кунининг белгиланиши бу савобли юмушларимизнинг энг қутлуғларидандир.

31 август — Қатағон қурбонларини ёд этиш куни муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Шаҳидлар хотираси ёдгорлик мажмуида бўлиб ўтган маросимда иштирок этди.

Эрта тонгда шаҳидлар ҳаққига Қуръон тиловат қилинди.

Давлатимиз раҳбари хиёбонда бунёд этилган Қатағон қурбонлари хотираси музейини кўздан кечирди.

— Мустамлакачилик сиёсати халқларни ҳар доим жабру ситам, эзилиш ва камситишларга дучор қилади,—деди Ислом Каримов музейни кўздан кечирар экан. — Халқимиз ҳам неча йиллар давомида ана шундай даҳшатли синовларни бошдан кечирди. Минг-минглаб бегуноҳ, асл фарзандлар қурбон бўлди. Ўз тарихини ҳурмат қилган халқ, миллат аждодлар ёдини доимо қутлуғ билиб, хотирасини эъзозлаб яшайди. Бу эса халқнинг ўзлигини англашига ёрдам берадиган муҳим омиллардан биридир.

Ўзаро низолар ва ноаҳиллик давлат асосини емиради, деб таъкидлади Президентимиз. Соҳибқирон Амир Темур бунёд этган буюк салтанат парчаланиб кетгандан сўнг вужудга келган хонликлару амирликлар ўртасидаги келишмовчиликлар она юртимизда тараққиёт сусайишига олиб келди. Охир—оқибат муқаддас заминимиз оёқ ости бўлди. Мустабид тузум даврида халқимиз қадриятларининг топталиши, сон-саноқсиз қурбонлар берилишининг асл сабаблари ҳам ана шулардадир. Ҳар бир жараённинг сабаб-оқибатлари тўлиқ очиб берилгандагина унинг асл моҳиятини тушуниш мумкин бўлади. Шу боис, музей ишини ташкил этишда ана шу омиллардан келиб чиқмоқ керак. Токи, бугунги авлод тарқоқлик ва ўзаро низолар қандай аянчли оқибатларга олиб келишини ҳис этиб турсин.

Юртимиз, халқимиз равнақини кўролмаганлар ҳеч қачон тинч ётмаган. XX асрнинг 90-йиллари бошларида юз берган «Фарғона воқеалари» замирида ҳам айнан шундай мақсадлар ётган эди. Яратганга шукрлар бўлсинки, Президентимиз Ислом Каримовнинг қатъияти ва доно сиёсати натижаси ўлароқ бундай манфур ниятлар амалга ошишига йўл қўйилмади.

Шу ўринда мазкур музейни бунёд этиш ташаббускори шахсан Президентимиз эканини таъкидлаб ўтиш жоиз. Бўзсув соҳилида қад ростлаган бу иншоот Шарқ меъморлигининг энг яхши анъаналарини ўзида мужассам этган. Бу ерда халқимизнинг Чор Россияси истилосидан мустақилликкача бўлган даврда бошдан кечирган даҳшатли жабру ситамлари, қатағонлардан шаҳодат берувчи экспонатлар жой олган. Тарихий ашёлар ўша замонлар даҳшатини яққол кўрсатиб турибди.

Музейда бўлган киши мустабид тузум фақат зиёлиларни эмас, балки оддий деҳқону чорвадор, ишчию хизматчи, бўрингки жамиятнинг барча табақалари вакилларини ўз домига тортганига гувоҳ бўлади. Бу ерда миллат хотираси мужассам топганини кўради. Музейни томоша қилувчилар, хусусан, ёшлар сабоқ олиши керакки, халқимизнинг бугунги саодатли кунларга эришиши осон кечмаган. Шу боис Ватанимиз мустақиллигининг қадрига етиш, уни асраб-авайлаш ва ҳимоя қилиш барчамизнинг бурчимиздир.

Музей ва унинг атрофида хотира муҳитини яратиш муҳим аҳамият касб этади. Жумладан, ўзбек мумтоз куйларининг таралиб туриши ана шундай руҳ пайдо бўлишига хизмат қилади. Чунки бу хиёбон кўнгилочар жой эмас, бутун бир халқ, миллатнинг асл фарзандлари хотирасига бўлган эҳтиром намунасидир. Бу ердаги муҳит адолат қарор топганидан дарак бериб туриши лозим. Чор Россияси армияси томонидан қириб ташланган, «қулоқлаштириш» кампанияси даврида олис ўлкаларга сургун қилинган, Сталиннинг «қатағон тегирмони»га ташланган, «ўзбек иши», «пахта иши» деб мислсиз жабру ситамларга дучор қилинган барча инсонлар ёди абадийдир.

Анвар КАРИМОВ,
ЎзА мухбири.

«АМЕРИКАГА ТАШРИФ— ВИЗИТ В АМЕРИКУ»

Бугунги кунда Ўзбекистон — Америка муносабатлари икки томонлама ўзаро манфаатли ҳамкорлик асосида ривожланиб бораётганидан кўпчилик ватандошларимиз яхши хабардор. Айниқса, мамлакатимиз Президенти Ислом Каримовнинг 2002 йил 11—14 март кунлари Америка Қўшма Штатларига буюрган навбатдаги ташрифи ана шу ҳамкорлик алоқаларини мустаҳкамлаш йўлида олға ташланган ғоят муҳим қадам бўлганини нафақат икки мамлакат сиёсат намояндалари, балки бутун дунё жамоатчилиги эътироф этмоқда. Ана шу тарихий ташрифдан кейин АҚШ том маънода бизнинг стратегик ҳамкоримизга айланди. Шу боис бу ҳамкорлик алоқаларининг тарихи ва тадрижи, ривожланиш босқичлари, ижтимоий-сиёсий кўлами, тарихий аҳамияти ҳақида батафсил ҳикоя қилиш табиий бир заруратга айланди. «Ўзбекистон» нашриёти томонидан ўзбек ва рус тилларида чоп этилган «Америкага ташриф — Визит в Америку» китоби ана шу заруратни инобатга олган ҳолда тайёрланди.

Китобдан Ўзбекистон — АҚШ муносабатларига доир муҳим ҳужжатлар, нуқтаи назар ва қарашлар баён этилган мақолалар кенг ўрин олган.

(Давоми 3-бетда).

«Хавфсизлик ва тинчлик учун курашмоқ керак»

Ўзбекистон Республикаси Матбуот ва ахборот агентлигининг «Ўзбекистон» нашриёти Президент Ислом Каримов асарлар тўпламининг «Хавфсизлик ва тинчлик учун курашмоқ керак» деб номланган ўнинчи жилдини чоп этди. Ундан Юртбошимизнинг 2001 йил майидан 2002 йил июлигача бўлган давр мобайнида мамлакатимиз Олий Мажлиси сессияларида қилган маърузалари, Вазирлар Маҳкамаси йиғилишларида, Халқ депутатлари вилоятлар кенгашлари сессиялари ҳамда турли халқаро учрашувлар, анжуман ва тантанали маросимлардаги чиқишлари, оммавий ахборот воситалари ходимлари билан суҳбатлари, табрик хатлари, шунингдек, Президентимизнинг Россия Федерацияси ва Америка Қўшма Штатларига расмий ташрифлари пайтидаги нуфузли учрашувларда сўзлаган нутқлари ўрин олган.

Китобда давлатимизнинг ички ва ташқи сиёсатидаги ўзига хос тамойиллар, ислоҳотларни янада чуқурлаштириш, ижтимоий ва иқтисодий ҳаётни эркинлаштириш ва жамиятда тадбиркорликни кенг қарор топтиришнинг долзарб масалалари теран таҳлил этилган.

«Бугун бошимиздан кўп машаққатли синов ва оғир кунларни кечириб, босиб ўтган йўлимизни танқидий баҳолаб, биз шуни ишонч билан айтишимиз мумкинки,— деб таъкидлайди давлатимиз раҳбари янги китобида,— беш тамойилга асосланган тараққиёт моделимиз, шиоримизга айланиб кетган «Ислоҳотлар ислоҳот учун эмас, ислоҳотлар инсон учун» ва «Янги уй қурмай туриб, эскисини бузманг», деган принципларимиз ҳаётимиза-

(Давоми 3-бетда).

СЕНИНГ ЎҒЛОНЛАРИНГ, ЎЗБЕКИСТОН!

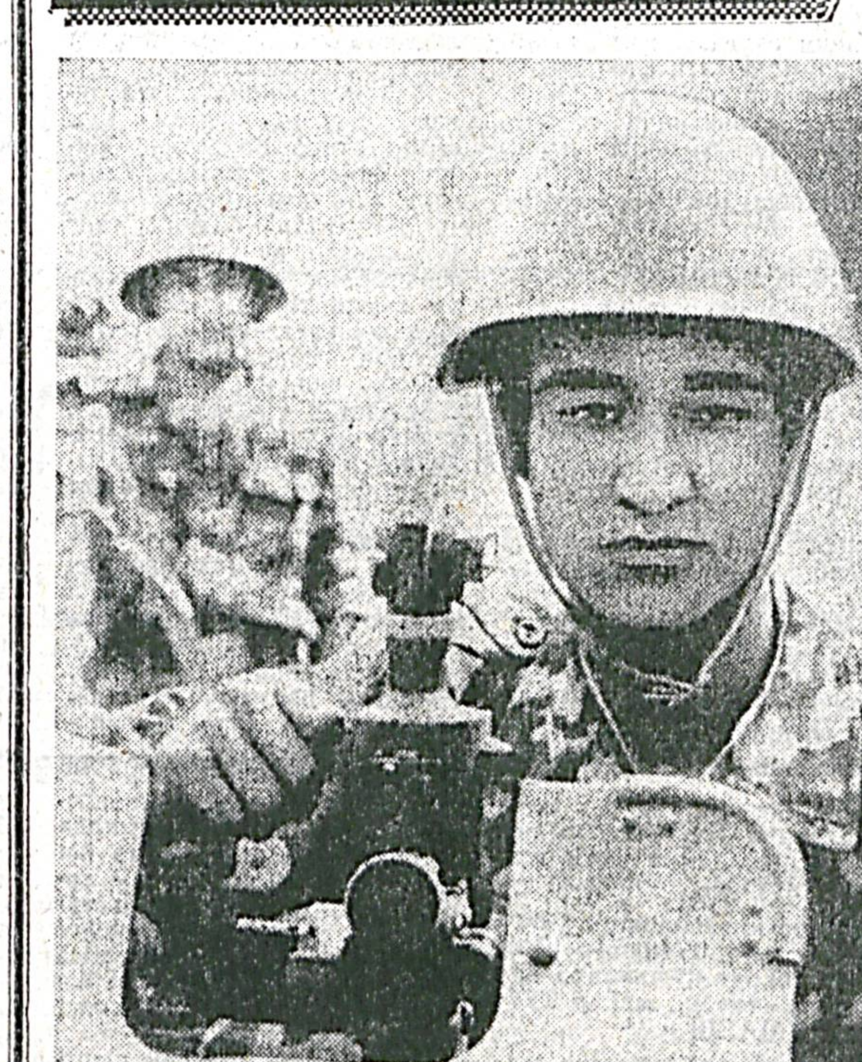

Оддий аскар Ҳусниддин Йўлдошев Истиқлол байрамини хизматдаги аъло ютуқлар билан кутиб олмоқда.

Суратда: оддий аскар Ҳ. Йўлдошев.

К. ТЎРАЕВ олган сурат.

Янги босқич дастури

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВ МАЪРУЗАСИНИ ЎҚИБ...

Мамлакат раҳбарининг ҳар бир маърузаси, нутқи алоҳида аҳамиятга эга, албатта. Чунки Юртбоши мамлакатда амалга оширилган улкан ишларни ҳам, камчилик ва муаммоларни ҳам таҳлил этади, истиқболдаги режаларни белгилаб беради.

Президент Ислом Каримовнинг Олий Мажлиснинг тўққизинчи сессиясидаги маърузаси шу нуқтаи назардан қараганда янада аҳамиятли кўринади. Ушбу маъруза дастурий аҳамиятга молик. Зеро, унинг «Ўзбекистонда демократик ўзгаришларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамияти асосларини шакллантиришнинг асосий йўналишлари» деб аталиши ҳам шундан далолат бериб турибди.

Истиқлолимизнинг биринчи ўн йиллиги якунланди, иккинчи ўн йилликка қадам қўйдик.

Мана шу ўтган қисқа даврнинг ҳар йили, ҳаттоки ҳар ойи ўн йилларга татигуликдир. Шу ўн йил мобайнида мамлакатимизда амалга оширилган ишлар — саноат ва қишлоқ хўжалигида, фан ва маданиятда, умуман барча соҳада, — ўзининг салмоғи, мазмун — моҳияти билан асрлар давомида қилиниши мумкин бўлган ишлардир. Биз наинки ҳар йили балки деярли ҳар ойда янги бир иншоот, корхона ишга тушишига ўрганиб қолдик. Бундай шиддат, бундай суръат, бундай бунёдкорлик қаерда, қайси мамлакатда бор? Қайси мамлакат истиқлолга эришганидан сўнг орадан беш йил ўтиб ўз машинасига эга бўлган? Қайси давлат атиги тўрт-беш йил давомида ғалла, нефть, энергия мустақиллигини таъминлай олган? Ёҳуд қайси давлат мустақил ҳаётининг ўн йили ичида дунёнинг манаман деган давлатлари билан стратегик ҳамкорликка эришган?

Бундай мисолларни ўнлаб, юзлаб келтириш мумкин.

(Давоми 3-бетда).

● ОЛИЙ МАЖЛИС СЕССИЯСИДАН

ҲАРБИЙЛИК МАРДЛАР ИШИ

Маълумки, 29—30 август кунлари Тошкентда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг навбатдаги сессияси бўлиб ўтди. Сессия кун тартибига мамлакат қонунчилик негизини такомиллаштиришга оид ўн саккизта қонун лойиҳалари ва масалалари киритилган эди. Депутатлар 2002 йилнинг биринчи ярим йилида Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетининг ижросини кўриб чиқишди. Улар «Селекция ютуқлари тўғрисида» (янги таҳрирда), «Ихтиролар, фойдали моделлар ва саноат намуналари тўғрисида», «Ер ости бойликлари тўғрисида», «Фуқароларнинг мурожаатлари тўғрисида», «Давлат статистикаси тўғрисида», «Қон ва унинг таркибий қисмлари ва донорлиги тўғрисида» (биринчи ўқишда), «Ахборот эркинлиги ва кафолатлари тўғрисида» ва бошқа қонун лойиҳаларини муҳокама этишди ва қабул қилишди.

Сессияда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов «Ўзбекистонда демократик ўзгаришларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамияти асосларини шакллантиришнинг асосий йўналишлари» мавзусида маъруза қилди. Юртбошимиз мамлакатимизда олиб борилаётган ислоҳотлар жараёнини ҳар томонлама таҳлил этиб, демократик ўзгаришлар борасида бир нечта асосий йўналишларни қайд этиб ўтди. Хусусан, миллий ўз-ўзини англаш, мустақиллик ғояси ва маънавиятни мустаҳкамлашни шакллантиришнинг муҳимлигини, бу борада оммавий ахборот воситалари катта аҳамиятга эга эканлигини таъкидлади. Шунингдек, Қуролли Кучларни ислоҳ қилиш борасида олиб борилаётган амалий ишлар хусусида тўхталди.

Президентимиз — Қуролли Кучларимиз Олий Бош Қўмондони: **«Мамлакатимиз сарҳадларининг дахлсизлиги ва ҳудудий яхлитлигини сақлаш, эл-юртимизнинг осуда ҳаётини ишончли ҳимоя қилишга қодир, замонавий қурол-аслаҳа ва техника билан таъминланган, яхши тайёрланган ва бугунги кун талабларига тўлиқ жавоб берадиган, сон жиҳатидан ихчам ва ҳаракатчан Қуролли Кучларни вужудга келтириш — Ўзбекистонимизнинг буюк келажагини барпо этиш йўлидаги энг муҳим вазифаларимиздан биридир»** деб таъкидлади.

Давлатимиз раҳбари: **«Профессионал Қуролли Кучлар деганда биз нимани тушунамиз?»** деган саволни ўртага ташладилар ва ўзлари қуйидагича жавоб бердилар: **«Бундан мақсад шартнома-контракт асосидаги ҳарбий хизматни ўзи учун касб деб биладиган, ҳақиқатдан ҳам оғир ва шарафли касб эгаси бўламан, деб интиладиган фуқаролардан ташкил топадиган армияни барпо этишдир».**

(Давоми 2-бетда).

● МУНОСАБАТ

АНИҚ МАҚСАДЛАР БЕЛГИЛАДИМ

Мен Президентимиз И. Каримовнинг Олий Мажлис тўққизинчи сессиясида сўзлаган маърузасини диққат билан тинглаб, ўзимга аниқ мақсадлар белгилаб олдим. Айниқса, Юртбошимизнинг **«Вояга етган ҳар бир йигит учун Қуролли Кучларимиз сафида хизмат қилиш ўз конституцион бурчини адо этишдан иборат бўлмасдан, балки ҳарбий хизмат унинг учун нуфузли ва шарафли ишга айланиши зарур»**, деган гаплари юрагимдан мустаҳкам ўрин эгаллади.

Маърузада биз ёш офицерлар учун кўп сабоқлар бор. Ахир, Қуролли Кучларимизни ислоҳ қилиш, профессионаллаштиришда миллий истиқлол мафкураси руҳида тарбияланган биздек ҳарбийларнинг аҳамияти беқиёсдa.

Юртбошимиз — Қуролли Кучларимиз Олий Бош Қўмондони муддатли ҳарбий хизматни бир йилгача қисқартиришни таклиф этганларида мен шуни тушундимки, биз армиямизни сифат жиҳатидан шакллантиришимиз лозим. Демак, бир йил давомида аскарни ҳар томонлама профессионал тайёрлаш, жанговар маҳоратини ошириш биздан талаб этилади. Бунинг учун эса биз ёш офицерлар ҳам малакамизни ошириб боришимиз, замон талабларига жавоб берадиган ҳарбийлар бўлмоғимиз шарт.

Лейтенант
А. ИСМОИЛОВ.

МНЕ ПОНРАВИЛОСЬ

Не будучи профессиональным политиком, я не могу в полной мере оценить все аспекты выступления Президента И. А. Каримова на IX сессии Олий Мажлиса Республики Узбекистан. Уверен, его тезисы еще долго будут находиться в центре внимания узбекистанской и мировой общественности, и мы должным образом оценим всю глубину и дальновидность изложенных в нем положений, как это уже не раз было за 11 лет истории независимого Узбекистана.

Однако, как офицер, как военнослужащий, я могу сказать, что мне очень понравилось то, что касается дальнейшего развития наших Вооруженных Сил. В каждом слове нашего Верховного Главнокомандующего видна забота о солдате, о тех, кто стоит на страже независимого Узбекистана. Профессионализация армии, сокращение срока срочной службы — все это находится в русле позитивного развития нашей армии.

Лейтенант С. КУЗИЕВ.

ҲАРБИЙЛАРГА ҒАМХЎРЛИК КУЧАЙМОҚДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг навбатдаги сессиясидаги Президентимиз Ислом Каримовнинг маърузасини дастлаб телевидение орқали кўриб, тингладим, кейин газетадан синчиклаб ўқиб чиқдим. Юртбошимиз Қуролли Кучларимизда ўтказилаётган ислоҳотларга ҳам катта эътибор бераётганлигидан ҳарбий сифатида беҳад қувондим. Бугунги кунда Қуролли Кучларимиз сафида шартнома бўйича хизмат қилиш кенг жорий этилмоқда. Бу кўплаб ёшларимиз ҳарбийликни танлашига имкон яратиб беряпти. Аскар бўлиб ҳарбий хизматни ўтаганман. Хизматнинг бу тури муддатини бир йилга келтиришни мақсадга мувофиқ деб биламан. Чунки, аскар бир йил ичида кўпгина ҳарбий билимларни эгаллайди, жисмоний ва маънавий жиҳатдан ҳар томонлама камол топиб, Ватан ҳимоясига тайёр бўлади.

Мен ҳарбий хизматга, ҳарбийларга эътибор кучаяётганлигидан хурсандман. Ҳеч шубҳа йўқки, биз тез орада ўзимиз орзу қилаётган профессионал армияни тузамиз. Ўтказилаётган ислоҳотлар шундан дарак бериб турибди.

Шартнома бўйича хизмат
кичик сержанти
А. БУНАТОВ.

БОРЛИҒИМИЗ СЕНГА БАХШИДА, ВАТАН!

(Давоми. Боши 1-бетда).

[illegible]

тинчлиги посбонлари ўз маҳоратини намойиш этар экан, уларнинг ҳаракатидаги эркинлик, шижоат ва мардонаворликни кузатиб, ҳамманинг дилида ифтихор уйғонади, Ватан сарҳадлари, бугунимиз ва эртанги кунимиз мустаҳкам қўлларда эканига ишонч ҳисси ошади.

Айтиш жоизки, мамлакатимиз сарҳадларининг дахлсизлиги ва ҳудудий яхлитлигини сақлаш, эл-юртимизнинг осуда ҳаётини ишончли ҳимоя қилишга қодир, замонавий, энг мукаммал техника билан таъминланган, яхши тайёрланган Қуролли Кучларни яратиш — Юртбошимизнинг доимий диққат-эътиборида. Давлатимиз раҳбарининг парламентнинг тўққизинчи сессиясидаги маърузасида илгари сурилган Қуролли Кучларимизни ислоҳ этиш ва сифат жиҳатидан янги армияни шакллантиришга оид фикрлари бунинг яққол далилидир.

Ўтган даврда азалдан йирик маданият ўчоғи бўлган диёримизда Бухоро, Хива, Термиз каби шаҳарларимизнинг юбилейлари нишонланди. Шу муносабат билан бу ерларда амалга оширилган қурилишлар ва аждодларимиз ёдгорликларини, мақбараларини тиклаш каби бунёдкорлик ишлари мазмуни ва ҳажми юз йилларга татигуликдир.

Бу йил эса юртимизда яна иккита шаҳар — Шаҳрисабзнинг 2700 йиллиги ва навқирон Нукуснинг 70 йиллик тўйи кенг нишонланади. Вилоятлар бадиий жамоаларининг саҳна чиқишларида Қашқадарё вилояти ҳамда Қорақалпоғистон Республикаси жамоаларининг шу муносабат билан тайёрланган байрам дастурларига алоҳида ўрин берилди.

Ўзбекистон ҳудудида қадим-қадимдан турли миллат ва элатлар вакиллари баҳамжиҳат истиқомат қилиб келади. Мустақиллик ўзбеклар қатори ана шу заминда яшаётган бир юз ўттиздан зиёд миллат ва элатга ҳам ҳурлик, порлоқ истиқбол, ўз маданиятини эркин тараққий эттириш ҳуқуқини берди. Бугун юртнинг бош саҳнасида жами миллатлар бир тан, бир жон бўлиб — ягона Ўзбекистон бўлиб Истиқлолга сарафроз айтади!

Мадҳинг куйлайман Ватаним — онам...

Бу жонбахш мисра наинки байрам томошаси иштирокчиларининг дилидаги, балки айни дамда барча-барчамизнинг юрак-юрагимиздан отилиб чиқаётган эзгу тилакларга менгзайди. «Юлдузлар»нинг сурурли куй-қўшиқларига Ўзбекистон қўшиқ байрами ва бошқа нуфузли кўрик-танловлар ғолиблари, ҳатто томошабинлар, бутун халқимиз жўр бўлади. Ҳамманинг тилию дилида шу ўй ва шу сўзлар — Ватан! Истиқлол! Истиқбол!

Туйқус кўзни қамаштирувчи мушаклар ёлқини, нурафшон келажагимиздан дарак бергандек, азим пойтахт осмонини ранго-ранг шуълалар билан чароғон этади.

Мамлакатимизнинг бош майдонида ана шундай авж пардаларда кечган байрам тантаналари Ватанимизнинг барча шаҳар ва қишлоқлари бўйлаб ёйилади.

Энг улуғ, энг азиз байраминг муборак бўлсин, она халқим!

Ғулом МИРЗО,
ЎзА шарҳловчиси.

ҲАРБИЙЛИК МАРДЛАР ИШИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

Президентимиз ўз маърузаларида муддатли хизмат ва муқобил хизмат тўғрисида алоҳида тўхталдилар. Муддатли хизмат ўташнинг нуфузини оширишни бугун давр талаб этмоқда. Бу хизмат мактабидан имкони борича барча соғлом ёшларимиз ўтса, шунча яхши бўлади. Шу боис ҳам муддатли хизмат муддатини 18 ойдан 12 ойга келтириш мақсадга мувофиқ эканлигини таклиф этдилар. Бугунги муқобил хизмат давр талабларига жавоб бермаяпти. Хизматнинг бу тури шакл-шамойилларини, керакми-йўқми эканлигини жиддий ўйлаб кўриш зарурлигини таъкидладилар.

Одатдагидек, танаффус чоғида оммавий ахборот воситалари вакиллари билан учрашиб, уларнинг саволларига жавоб қайтардилар. Президентимиз бизни қизиқтирган саволларимизга жавоб қайтариб, шундай дедилар:

— Саволингизнинг охиридан бошласак. Бу армия кимнинг армияси? Ўзбек халқининг, Ўзбекистоннинг армияси. Шунинг учун армиямизда ўзбек тилини жорий этиш бизнинг асосий мақсадимиздир. Лекин, сиз яхши биласизки, армия бўш жойда пайдо бўлиб қолмайди. Шундан келиб чиқадиган бўлсак, биз армиямизни советлар давридан қолган ҳарбий қисмлар асосида шакллантирдик. Маълумки, армияда ўзига хос одат бор, команда мавжуд. Низомлар бор. Буларни ўз миллий ғоя, миллий мафкурамиздан келиб чиқиб ривожлантиришимиз керак.

Армиямизнинг муҳим вазифаларидан бири — офицерлар корпусини тайёрлашни тезлаштириш, уларнинг тарбиясини кучайтиришдан иборат. Олий ҳарбий билим юртларимиз, Қуролли Кучларимиз Академияси бу борада катта ишларни амалга оширмоқда.

Тил борасида ҳеч қандай тўсиқлар йўқ. Фақат вақтинчалик қийинчиликлар мавжуд. Мен сизга айтсам, командаларни ўргатиш ва жорий этиш осон иш эмас.

Ўзбекистонда қурол ишлаб чиқариладими? Йўқ! Қуролдан фойдаланиш йўл-йўриқлари қайси тилда? Рус тилида. Шу нуқтаи назардан, бу масалани тез ҳал қилинишига ҳали менинг кўзим етмаяпти. Ўйлайманки, бу масала аста-секин, босқичма-босқич ҳал этилади.

Энди нима учун ҳарбийлар орасидан Ўзбекистон Қаҳрамони чиқмаяпти? деган саволингизга келсак.

Мен ўйлайманки, ҳарбийларнинг асосий вазифаси, керак бўлса, муддаолари ҳарбий маҳоратини ошириш, ҳарбий майдонда ўзларини кўрсатишдир. Энди уларнинг мукофотлари, унвонлари тўғрисида гапирадиган бўлсак, мукофотлар ҳам, унвонлар ҳам берилаяпти. Биз яқинда «Жалолиддин Мангуберди» орденини таъсис этдик. Лекин ҳали бу орденни биронта ҳарбий, генерал олгани йўқ. Ўйлайманки, бу орден уларнинг орденлари, улар олишлари керак. Бу орден уларнинг хизматларига бериладиган, халққа кўрсатадиган, керак бўлса, руҳларини кўтарадиган энг катта баҳо бўлади.

Мен истардимки, ҳарбий ҳаракатлар камроқ бўлсин. Умуман бўлмасин, шу сабаблар билан ҳеч кимга орден бермайлик. Мен ҳарбийларни орден олиш учун хизмат қилиш руҳида тарбиялашни умуман нотўғри, деб ҳисоблайман. Ҳарбийлар орден учун эмас, Ватан учун хизмат қилишлари керак ва улар ана шу руҳда тарбияланишлари зарур»...

Президентимизнинг маърузаларини муҳокама этишда ҳарбийларимиз ҳам иштирок этишди.

Мудофаа вазирининг ўринбосари — Жануби-ғарбий махсус округ қўшинлари қўмондони генерал майор Тўлқин ЖУМАЕВ:

— Марказий Осиёда мураккаб ҳарбий-сиёсий вазият вужудга келган бир пайтда, биз давлат чегараларини мустаҳкамлашни биринчи даражали вазифа, деб биламиз. Бугунги кунда Афғонистонда юзага келган вазият бизни хотиржамликка берилмасликка, янада огоҳликка чорлайди. Биз жанубий ҳудудларимиздаги муҳим объектларни, чегара районларини сергаклик билан қўриқламоқдамиз. Чегараларимиз мустаҳкам ва уларни ҳеч қандай ёвуз куч буза олмайди, деб айтишга асосимиз бор.

Жануби-ғарбий махсус округ офицер ва аскарлари 2000 йил Сариосиёнинг чегарадош ҳудудларидаги жанг ҳаракатларида фаол ва қаҳрамонона иштирок этишди, босқинчи тўдаларга қаттиқ зарба беришга муваффақ бўлишди ва юртимиз сарҳадларини ишончли ҳимоя қилишди. Ўтган йили округ тоғли ҳудудларида Ўзбекистон Қуролли Кучларининг умумий дала-тактик ўқув машғулотлари ўтказилди ва унда аскарларимиз ўзларининг ҳарбий маҳоратларини яна бир бор намойиш этдилар. Бунда округимизнинг тўпчи қўшинлари жанговар ҳолатда ўз вазифаларини бажардилар. Вертолётчи учувчиларимиз қийин тоғли ҳудудларда ўқув учишларини амалга оширдилар. Шуни айтиш жоизки, сўнгги йиллардаги ҳарбий тажриба вертолёт авиациясининг ривожланишини бирламчи деб кўрсатмоқда ва ушбу ҳол машғулотлар давомида ўз исботини топди. Шу даврда, шунингдек, ҳарбий қисмларнинг мутлоқ янги таркибий тузилмалари — гуруҳ, взвод ва батальонлар ҳам синовдан ўтказилди. Уларнинг ихчамлиги, тезкорлиги ва самарадорлиги яна бир бор исботланди.

Бугунги кунда округ қўшинлари дала майдонларида жанговар тайёргарлиги ва ўз маҳоратини оширишни қизғин давом эттирмоқда. Жорий йилнинг баҳор ойларида округ Ҳаво ҳужумидан мудофаа қўшинлари чегарамизни бузиб ўтишни режалаштирган шартли душманни яксон қилиш бўйича ўтказилган ўқув машқларида фаол қатнашди ва бунда ўзбек ўғлони катта лейтенант Кўпайсинов жонбозлик кўрсатди. У жанговар ракетаси билан нишонни муваффақиятли яксон қилиб, ўз ҳарбий қисмининг обрўсини кўтаришга мушарраф бўлди.

Президентимиз айтганларидек, армияни профессионаллаштириш мамлакат заҳира таркибини вужудга келтиришнинг долзарб масаласидир. Шунинг учун ҳам ёшлар ҳуқуқий билимларини оширишларида, Конституция ва Қонунларни ўқиб-ўрганишларида, демократия мактабини ўташларида армиянинг ўрни ва аҳамиятини кўтармоқ керак. Шу маънода, армия тайёргарлигини ўташ муддатини 18 ойдан 12 ойга келтириш мақсадга мувофиқдир.

Шарқий ҳарбий округ қўшинлари қўмондони генерал майор Қосимали АҲМЕДОВ:

— Биз профессионал армия тузиш йўлидан бораяпмиз ва бу йўлни энг тўғри йўл деб биламиз.

Округ бошқармаси, қисм ва бўлинмалар қўмондонлиги ҳақиқий ватанпарвар, ҳар томонлама соғлом, жисмонан бақувват ўғлонларни ҳарбий хизматга жалб этмоқда.

Президентимиз айтганларидек: **«Аслида армияда хизмат қилиш ҳар бир ёш ҳаётидаги синовдир. Бу ерда у чиниқади, ҳаётни тушунади, ўз кучига ишонч ҳосил қилади».** Бу мактабда таълим олган ҳар бир ёш кейинги ҳаётида ўз йўлини топишда қийналмайди.

Ҳозир округимизда шартнома бўйича хизмат қилаётганлар сони анчага ортди.

Ўтган йили жуда кўп ёшлар шартнома асосида ҳарбий хизмат қилиш истагида бизга мурожаат қилишди. Бу армия ва халқ ўртасидаги алоқа мустаҳкамланишининг далолатидир.

Шуни таъкидлаш лозимки, биз жанговар шайлигимизни янада юқори поғонага кўтариш учун ҳали кўп ишлар қилишимиз керак.

Ёш аскарларимиз самолётлар ёрдамида 900 метр баландликдан парашют билан сакрашиб, кейинчалик 6000 метрлик довонни ҳам забт этишмоқда.

Шуни фахр билан таъкидлаб ўтмоқчиманки, кейинги йилларда округ ҳудудида бир нечта чегара тузилмалари ташкил этилди ва инфраструктураси пайдо бўлди.

Бу чегара қисмлари ташкил этилганлигига қисқа муддат бўлишига қарамасдан, мамлакатимиз ҳудудидан кўплаб товар-моддий бойликлар чиқиб кетишининг олдини олишди.

Чегарачиларимиз ғараз ниятли кимсаларнинг юртимиз ҳудудига қадам қўйишига йўл бермаяптилар. Бу чегара қўшинларининг ўз вақтида тузилганлигидан далолатдир.

Қуролли Кучларимизда ҳарбий илм ва санъат ҳар томонлама ривожлантирилаяпти. Кейинги пайтда ҳарбий соҳада ҳам ахборот алмашуви кенг қўлланилмоқда. Тезкор ахборот олиш ва узатишда, қўшинларни бошқаришда компьютер технологиясидан фойдаланиш самарали ривожламоқда.

Жанговар тайёргарлик ҳамиша Қуролли Кучлар қўшинлари фаолиятининг асоси бўлиб келган ва шундай бўлиб қолаверади. Бугунги кунда жанговар тайёргарликнинг сифати ва самарадорлиги ортди.

Шундан келиб чиқиб, таклиф қилинаётган муддатли ҳарбий хизматчиларнинг хизмат муддатларини 18 ойдан 12 ойга ўзгартирилишини мен ҳам қўллаб-қувватлайман.

Марказий ҳарбий округ қўшинлари қўмондони генерал-майор Исмоил Эргашев:

— Бугун биз тўла ишонч билан Қуролли Кучларимиздаги ислоҳотлар ўзининг ижобий натижаларини бераяпти, дея оламиз. Чунки, у узлуксиз давом этиб, барча муаммоларни тўла қамраб олмоқда. Иккинчидан, ҳарбий ислоҳотлар яратувчилик характерига эга бўлиб, Қуролли Кучларимиз келажагига қаратилган. У ҳарбий либосдаги инсонга ғамхўрликни акс эттиради, профессионал армия тузишга замин яратади.

Ҳозир Қуролли Кучларимизни такомиллаштириш учун Мудофаа вазирлиги, Давлат чегараларини ҳимоя қилувчи қўмитаси, Ички ишлар вазирлиги, Миллий хавфсизлик хизмати қисм ва бўлинмаларида олиб борилаётган кенг миқёсли, теран ва аниқ мақсадга қаратилган ишлар айнан ушбу масалалар муваффақиятига йўналтирилган.

Ҳарбий хизматчиларни тайёрлашда янги шакллар — сержантлар тайёрлаш мактаблари пайдо бўлди. Қуролли Кучларнинг принципиал янги ташкилий тузилмаси ҳаётга татбиқ этилмоқда. Махсус операциялар батальонлари ташкил этилди. Моделлаштириш, компьютер ёрдамида ўқитиш ва бошқа кўплаб янги услублар жорий этилмоқда.

Ҳозирги пайтда Қуролли Кучларимизда ўтиш қийин бўлган тоғли ҳудудларда кенг миқёсли оператив-тактик ўқув машқлари ўтказаяпмиз. Ушбу машқларда халқаро террорчи гуруҳлар билан бўлиб ўтган тўқнашувлар, жанглар, наркотиклар олиб ўтиш йўлларини йўқ қилиш тажрибаларини чуқур ўйлаб, таҳлил этиш асосида янги тактикани қўллаш масалалари кўриб чиқилмоқда.

Ишонч билан айтаманки, ҳамкорликдаги ўқув машқлари барча иштирокчилари ҳарбий бурчини бажаришга руҳий тайёргарлигини, мураккаб топшириқларни, турли шароит ва вазиятларда бажаришда касбий маҳорат ва мустаҳкам ҳарбий интизомларини намойиш этдилар.

Ушбу жараёнларнинг бари бевосита Марказий ҳарбий округда, қисқа муддат ичида қўшилмалар, қисмлар, бошқармаларни янги ташкилий-штат структурасига ўтказиш, қурол-аслаҳа ва техника билан таъминлаш тадбирлари амалга оширилаётган бир пайтда бўлиб ўтмоқда.

Ўтказилаётган машқларда Қуролли Кучларимизнинг барча тузилмалари округ қўмондонлиги томонидан марказлашган ҳолда бошқарилаяпти. Округларда Ҳарбий Кенгашларнинг ташкил этилиши ва уларда маҳаллий ҳокимият органлари раҳбарларининг кенгаш аъзоси сифатида қатнашиши ўзининг ижобий самарасини бермоқда.

Округимиздаги сержантлар тайёрлаш мактабида ватанпарвар, касбий маҳорати юксак, қўл остидагиларни замон талаблари асосида бошқара оладиган сержантлар тайёрламоқдамиз. Бугун ушбу мактабни тугатган сержантлар округ қисм ва қўшилмаларида хизматни муваффақият билан ўтаб, юртимиз мудофаасига муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Сержантлар тайёрлашда халқаро «Тинчлик йўлидаги ҳамкорлик» алоқаларимиз, тажриба алмашиш учун келаётган Америка Қўшма Штатлари, Германия сержантлар мактаблари вакиллари, Буюк Британия ҳарбийлари делегациясининг Округ сержантлар тайёрлаш мактабига ташрифи ўзининг ижобий натижасини бермоқда. Ўзаро тажриба алмашиш учун шартномалар ҳам имзоланди.

Муддатли хизмат қилиш юзасидан билдирилаётган фикрларга қўшиламан. «Умумий ҳарбий мажбурият ва ҳарбий хизмат тўғрисидаги» қонунга ўзгартириш киритиш, яъни муддатли хизматни ўташ ўн саккиз ой эмас, ўн икки ой деб белгиланиши зарур, деб ҳисоблайман.

Бугун барча ҳарбий бошқарув органлари, давлат ва жамоат ташкилотларининг асосий вазифаси шундан иборатки, Қуролли Кучларимизнинг ҳар бир хизматчиси ўз халқига кераклигини, фидокорона хизматига талаб борлигини, сўзда эмас, амалда давлатимиз ва халқимиз ардоғида эканлигини ҳар доим ҳис қилиб турсин.

Ана ўшанда Қуролли Кучларда хизмат қилиш — келажакка катта умид билан қараётган ҳар бир йигит учун шон-шараф, ор-номус иши бўлиб қолади.

Тошкент ҳарбий округи қўшинлари қўмондони полковник Баҳодир Тошматов:

— Қисқа вақт ичида Ўзбекистон Республикасида Мустақиллигимиз ва сарҳадларимизни ҳимоя қилишга қодир Қуролли Кучларимизни ташкил қилиш бўйича салмоқли ишлар амалга оширилди. Ўзбекистон Республикаси Президенти — Қуролли Кучлар Олий Бош Қўмондони Ислом Абдуғаниевич Каримовнинг бевосита раҳбарлиги остида Қуролли Кучларимизда ислоҳотларни амалга ошириш бошлаб юборилган ва босқичма-босқич давом этмоқда.

Тошкент ҳарбий округида ҳам қисқа давр ичида қўшилма, қисм ва бошқармаларни, жумладан Чегара ва Ички қўшинларни жойлаштириш, уларни янги ташкилий-штат тузилишига ўтказиш, замонавий техника ва қурол-аслаҳа билан жиҳозлаш, ҳарбий хизматни ўташ учун қулай шароитлар яратиш, махсус бўлинмалар ташкил этиш, округда ўқув-моддий базасини яратиш бўйича кўплаб тадбирлар амалга оширилди.

Тошкент вилоятининг Бўстонлиқ туманида 2000 йил август ойида террорчи гуруҳлар билан бўлган жанговар тўқнашувларда округ қўшинлари шахсий таркиби юксак жанговар маҳоратга эга эканлигини кўрсатди, мардлик, қатъиятлилик, ҳарбий бурчга содиқлик намуналарини, қўйилган вазифаларни бажариш учун ўз жонларини ҳам аямасликларини намоён этишди.

Бугун округда мамлакатимизнинг турли бурчакларидан келган йигитлар хизмат қилишмоқда. Улар Қуролли Кучларимизнинг турли қўшинларида, жумладан Чегара қўшинлари, Ички ишлар вазирлиги ва Миллий хавфсизлик хизмати махсус бўлинмаларида ўз Конституциявий бурчларини виждонан ўташмоқда. Замонавий қурол-яроғ, техника, алоқа воситалари ҳамда бошқа турли техник воситалардан фойдаланишаяпти, барча русумдаги самолёт ва вертолётлардан парашют билан сакрашаяпти. НАТОнинг «Тинчлик йўлидаги ҳамкорлик» дастури доирасида ўтказилаётган ҳарбий машқларда қатнашиб, юксак жанговар маҳоратга, профессионал тайёргарликка эга эканликларини, жанговар техника ва қуроллардан моҳирона фойдалана олишларини намойиш этишмоқда. Масалан, Тошкент олий умумқўшин қўмондонлик билим юртида таҳсил олган ва ҳозирда округимизда хизмат қилаётган капитан Бахтиёр Ҳамидов «яшил беретлар» махсус қисмлар дастури бўйича Америка Қўшма Штатларининг Фордбрэгг шаҳрида таълим олди ва энг юқори кўрсаткич — 93 балл тўплади. Ўшанда АҚШ махсус қисм ҳарбий хизматчиларининг энг юқори кўрсаткичи 87 балл эди. Ушбу муваффақияти учун у АҚШ армиясининг «Темир жангчи» унвонига сазовор бўлди. Сурхондарё вилоятидан 2001 йилнинг кузида ҳарбий хизматга чақирилган оддий аскар Тимур Хўжаниёзов бир вақтнинг ўзида бир нечта радиостанцияларни бошқариш имконини берадиган компьютер дастурини ишлаб чиқди. Бундай йигитлар билан фахрланса арзийди.

Ҳозир округ ҳудудида Тошкент олий умумқўшин қўмондонлик билим юрти, Чирчиқ олий танк қўмондонлик-муҳандислик билим юрти, Тошкент олий ҳарбий чегарачилар билим юрти, Тошкент олий техника билим юрти, Тошкент информацион технологиялар университетининг махсус факультетида Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари учун офицер кадрлар тайёрланаяпти. Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари Академиясида офицерлар юксак ҳарбий малака олаяптилар.

Округимизда сержантлар тайёрлаш мактаби ташкил этилган бўлиб, бу ерда юксак ватанпарварлик туйғусига ҳамда профессионаллик, раҳбарлик сифатларига эга, қўл остидагиларга ҳамиша ғамхўрлик кўрсатувчи янги авлод сержантларини тайёрлаш ва тарбиялаш ишлари амалга оширилмоқда. Мазкур мактабни тугатган сержантлар ҳозирда округ қисмларида муносиб хизмат қилиб, Қуролли Кучлар юксалишига ўз ҳиссаларини қўшишмоқда. Улар ўзларини офицерларнинг яқин ёрдамчилари, аскарларни тайёрлаш ва тарбиялаш ишида биринчи мураббийлар сифатида намоён қилишмоқда.

Округда шартнома бўйича хизмат ўташга босқичма-босқич ўтилаяпти. Бу ўз навбатида жанговар тайёргарлик ва жанговар қобилият даражасини янада юқори даражага кўтариш имконини беради.

Муддатли ҳарбий хизматчилар, яъни аскарлар хизмати ҳақида гапирар эканмиз, Президентимизнинг «Умумий ҳарбий мажбурият ва ҳарбий хизмат тўғрисида»ги Қонунга ўзгартириш киритиш ва муддатли ҳарбий хизматни 1,5 йил ўрнига 1 йил қилиб белгилаш, шунингдек, Муқобил хизмат ҳамда резервистлар институти ҳақидаги таклифларини жуда ўринли деб биламиз ва қўллаб-қувватлаймиз.

Армиямиз замонавий шароитларда мустаҳкам ирода шаклланадиган, инсоний фазилатлар ва интеллектуал маҳорат ошадиган, амалий профессионал кўникмалар тобланадиган, ҳарбий хизматчиларни чиниқтирадиган мактабга айланиши керак.

Шунингдек, Қуролли Кучлар бирлашган Бош штаби бошлиғининг биринчи ўринбосари **полковник Алишер СОБИРОВ** ҳам сўзга чиқиб, Қуролли Кучларимизда ўтказилаётган ислоҳотлар, бошқарув тизимидаги ўзгаришлар, профессионал армия тузиш борасидаги илк қадамлар, Сержантлар тайёрлаш мактаби ташкил этилганлиги, шартнома бўйича хизмат қилаётганларнинг сони кундан-кун ортиб бораётганлиги хусусида тўлқинланиб гапирди. У ҳам Президентимиз — Қуролли Кучларимиз Олий Бош Қўмондонининг муддатли хизмат муддатини 18 ойдан 12 ойга келтириш ҳақидаги таклифини қўллаб-қувватлашини билдирди.

Навбатдаги танаффус чоғида Олий Мажлиснинг Мудофаа ва хавфсизлик масалалари қўмитаси раиси **Аҳтам ТУРСУНОВ**ни суҳбатга тортдик. У киши бизга қуйидагиларни сўзлаб берди:

— Мамлакат хавфсизлиги, тинчлик ва барқарорлик сақланиши таъминланмас экан, демократик ва ижтимоий ўзгаришларни ҳам, халқимизнинг маънавий камолотини юксалтиришни ҳам, Ўзбекистоннинг жаҳон ҳамжамиятига интеграциялашувини ҳам тасаввур этиб бўлмайди.

Давлатимиз раҳбари ўз нутқида ҳарбий ислоҳот масалаларига алоҳида тўхталиб ўтди. Бу ислоҳотлардан кўзланган мақсад эса ихчам ва ҳаракатчан, замонавий техника билан етарлича қуролланган, касб нуқтаи назаридан пухта тайёрланган, тинчлик ва мамлакатимиз осойишталигини самарали ва ишончли тарзда ҳимоя қилишга қодир қуролли кучларни шакллантиришдан иборат.

Дарҳақиқат, мустақиллигимизни мустаҳкамлаш ҳарбий қурилишда туб ўзгартишларни тақозо этади. Шу муносабат билан биз — яъни парламент аъзолари ўтказилаётган ислоҳотларнинг ҳуқуқий таъминоти учун зарур масалалар доирасини аниқ белгилаб олишимиз лозим.

Мудофаа ва хавфсизлик соҳасидаги қонунларни тафтишдан ўтказиш бу соҳадаги асосий вазифалардан биридир. Мамлакатимиз Президенти маърузасида айтилганидек, энг аввало «Умумий ҳарбий мажбурият ва ҳарбий хизмат тўғрисида»ги ҳамда «Муқобил хизмат тўғрисида»ги қонунларни тамомила қайтадан кўриб чиқишимиз лозим. Бундан ташқари «Резерв тайёрлаш ва резервчилар тўғрисида»ги қонун ишлаб чиқилмоғи керак.

Давлатимиз бошлиғининг ҳарбий ислоҳотни чуқурлаштириш бўйича янги концепция ишлаб чиқиш билан шуғулланиши лозим бўлган комиссия тузиш тўғрисидаги таклифини қўллаб-қувватлаймиз. Бизнингча, бу комиссия ишида парламент депутатлари ҳам фаол иштирок этишлари керак.

Профессионал армияни вужудга келтириш бир туркум тадбир-чораларни, хусусан контракт асосидаги ҳарбий хизматни ташкил этишга, муддатли ҳарбий хизмат муддатини қисқартириб, 18 ой ўрнига 12 ойга келтиришга, ҳарбий хизматнинг обрў-эътибори ва нуфузини оширишга қаратилган тадбир-чоралар қабул қилишни тақозо этади.

Ўзбекистон Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигига аъзо мамлакатлар орасида биринчилар қатори «Муқобил хизмат тўғрисида»ги Қонунни қабул қилган бўлиб, унга мувофиқ яратилган муқобил хизматга чақириш ва бундай хизматни ўташ тизими ҳозирги кунга қадар фаолият кўрсатиб турибди, тегишли бошқарув органлари ҳам ташкил этилган.

Бироқ бугунги кун воқеликларини инобатга олиб, мазкур Қонуннинг кўпгина қоидаларини қайта кўриб чиқиш тақозо этилмоқда. Хусусан чақирув тартибини, муқобил хизматни ўташни такомиллаштириш, Қонун талаблари сўзсиз бажарилиши учун муқобил хизмат бошқарув органларининг, корхоналар, муассасалар, ташкилотларнинг, шунингдек муқобил хизмат ўтаётган шахсларнинг масъулият ва жавобгарлигини ошириш зарур. Шу билан бирга муқобил хизматни ўтайдиган шахсларни қатъий белгилаб олиш ҳамда бундай хизматни ўташнинг энг мақбул муддатларини жорий этиш жуда муҳимдир.

Мамлакатимиз Президентининг маърузаларида таърифлаб берилган таклифлар жамиятимизни янада ривожлантиришнинг аниқ йўналишларини белгилаб, парламент олдига янги вазифалар қўймоқда.

* * *

Мустақиллигимизни қўлга киритганимизга кўп бўлмади. Ўн бир йил, холос. Шоир айтганидек, «шодада дурларим ўн битта бўлди». Бироқ, ана шу қисқа муддат ичида юз йилларга тенг ишлар амалга оширилди. «Энг катта бойлигимиз — бунёдкор халқимиз» ўзини нималарга қодир эканлигини намойиш этди.

Бугунги Қуролли Кучларимиз Мустақиллигимизнинг меваси. Айни кунларда бу соҳада ҳам ислоҳотлар қизғин давом эттириляпти. Президентимиз таъкидлаганларидек, **«Қуролли Кучларимизни ислоҳ этиш ва сифат жиҳатидан янги армияни шакллантириш — бу бир кун ёки бир ойда ҳал бўладиган иш эмас, албатта».** Лекин бир нарса аниқ, ҳарбийларга мардлик, матонат ва фидойилик фазилатлари ҳамиша хос. Улар ўз Ватани олдидаги бурчи ва Қасамёдларига ҳамиша содиқдирлар. Шу боис улар ҳар қандай қийинчиликларни енгиб ўта оладилар. Йиллар ўтиб, албатта, профессионал армия барпо этилади. Ҳозирча эса бу борада илк қадамлар ташланмоқда. Қийинчиликлар ўткинчи, бизни олдинда янада фараҳбахш кунлар кутмоқда.

Президентимиз ўз маърузаларида Қуролли Кучлар соҳасида амалга ошириладиган ислоҳотлар борасида атрофлича тўхталди.

Ҳарбий хизмат билан боғлиқ Қонунларни қайта кўриб чиқишни давр талаб этмоқда. Бу ишлар тез фурсатда амалга оширилишига ҳеч шак-шубҳа йўқ.

Майор А. ОБРУЕВ,
«Ватанпарвар» мухбири.

„АМЕРИКАГА ТАШРИФ — ВИЗИТ В АМЕРИКУ“

(Давоми. Боши 1-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов ва АҚШ Президенти Жорж Бушнинг икки давлат ўртасидаги ҳамкорлик муносабатларининг аҳамияти тўғрисидаги фикр ва хулосалари китобнинг мазмун-моҳиятини белгилайди.

Китобга киритилган давлат арбоблари, сиёсатшунослар, журналистларнинг мақола ва шарҳлари мамлакатимизнинг дунёдаги энг қудратли давлат бўлмиш Америка Қўшма Штатлари билан барча соҳалар бўйича серқирра алоқалари ва ҳамкорлигини таҳлил қилишга бағишланган. Айниқса, Президентимиз Ислом Каримовнинг 2001 йилнинг 5 октябрдаги тарихий баёноти, АҚШнинг нуфузли газета ва журналлари муҳаррирлари ҳамда журналистларга берган интервьюлари, шунингдек, Америка заминида бўлган нуфузли учрашувларда иқтисодий, ҳарбий-техникавий ҳамкорлик масалалари ҳақида билдирган фикрлари китобхонларда катта қизиқиш уйғотиши табиий.

Давлатимиз раҳбари 2001 йил 11 сентябрь воқеаларидан кейинги мураккаб синов дамларида «Ўзбекистон Америка халқи билан доимо бирдам бўлганлигини ва, айни пайтда, антитеррор ҳаракатларини ҳам биринчи кундан бошлаб дадил ва астойдил қўллаб-қувватлаб келаётганини» мамнуният билан таъкидлар экан, Ўзбекистон ва Америка Қўшма Штатлари ҳамкорлигини ҳар жиҳатдан мустаҳкамлашга ва ўзаро манфаатли муносабатларни янги босқичга кўтаришга хизмат этувчи омиллар ҳақида атрофлича фикр юритади.

«Америка Қўшма Штатларига расмий ташрифимиз давомида кўрганларимиз, бизга бўлган муносабатлардан келиб чиқадиган хулосаларни халқимизга етказар эканман, — дея таъкидлайди Юртбошимиз китобда, — мен яна бир бор айтмоқчиман, бизлар жуда мураккаб бир даврда яшаяпмиз. Лекин келажагимиз ёруғ. Халқимиз бунга ишониши керак ва бир ёқадан бош чиқариб, бир тан, бир жон бўлиб яшашимиз, меҳнат қилишимиз керак».

Сафар чоғида икки мамлакат раҳбарларининг олий мақомдаги учрашуви натижасида бир қанча муҳим ҳужжатлар имзоланди. Улардан энг асосийси — Ўзбекистон Республикаси билан Америка Қўшма Штатлари ўртасида Стратегик шериклик ҳамда ҳамкорлик асослари бўйича декларациядир. Декларациянинг имзоланиши икки томонлама муносабатларнинг сифат жиҳатидан янги босқичга кўтарилганини тасдиқлайди. Чунки бундай ҳужжат АҚШнинг бошқа давлатлар билан муносабатлари тажрибасида ноёб ҳодисадир.

«Қудратли салоҳият ҳамда халқаро нуфузга эга бўлган АҚШ сингари мамлакат билан стратегик шериклик миллий ва минтақавий хавфсизликни таъминлаш йўлидаги саъй-ҳаракатларимизда бу давлатга суянишимиз мумкинлигини англатади», дейилади китобда.

Ташриф жараёнида ўзбек делегациясининг Америка конгрессменлари, сенаторлари, ҳукумат аъзолари, жамоат арбоблари ҳамда тадбиркорлари билан қатор қизиқарли амалий учрашувлари бўлиб ўтди. Уларда Ўзбекистон ва АҚШ ҳукуматлари муштарак манфаатларига оид кенг кўламли масалаларни ҳал этишда бир-бирини тушуниш, ўзаро ҳамкорликни кенгайтириш, айниқса, сиёсат, иқтисодиёт, маданият, илм-фан, савдо-сотиқ, инвестициялар ва хавфсизлик соҳалари бўйича икки томонлама муносабатларни жадаллаштириш зарурлиги атрофлича муҳокама қилиниб, тегишли ҳужжатлар имзоланди. Китобда икки давлат ўртасидаги ҳамкорликнинг йўналишлари ҳақида батафсил ҳикоя қилинади. Уларнинг аҳамиятини Президентимизнинг «Ўтмишсиз келажак бўлмаганидек, ҳамкорлик ҳамда маданий ва интеллектуал маконнинг интеграциясисиз тараққиёт ҳам бўлмаслигига аминмиз», деб айтган сўзлари билан баҳолаш мумкин.

Китобга киритилган турли тоифа муаллифларнинг мақола ва шарҳларида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Америкага расмий ташрифи Ўзбекистон — АҚШ муносабатларининг янги босқичини бошлаб берган тарихий воқеа эканлиги қайта-қайта таъкидланади ва унинг якунларига юксак баҳо берилади.

Шунингдек, китобдан АҚШнинг атоқли давлат ва жамоат арбобларининг Ўзбекистон Республикаси ва унинг Йўлбошчиси тўғрисида айтган самимий фикрлари жой олган. Жумладан, АҚШ Молия вазири Пол О'Нил ўз мамнуниятини шундай изҳор қилади:

«Мен Президент Ислом Каримовга мураккаб иқтисодий ислоҳотлар жараёнида таълим соҳасига, Ўзбекистон халқининг муҳим гуманитар эҳтиёжларига алоҳида эътибор берган ҳолда раҳбарликни таъминлаб келаётганидан қойил қолганимизни изҳор этдим. Ўткир заковат соҳиби бўлган, ўз халқининг ҳаётини янада яхшилаш учун бутун куч-ғайратини аямайдиган бу инсон билан учрашиб суҳбат қуриш имконига эга бўлганимдан ғоят мамнунман».

Китобнинг «Америкага ташриф» деб аталишида ўзига хос рамзий маъно бор. Бу, аввало, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг 2002 йил 11—14 март кунлари Америка Қўшма Штатларига қилган расмий ташрифи ва унинг икки мамлакат ўртасидаги ўзаро муносабатлардаги улкан аҳамиятини акс эттиради, шу билан бирга, мазкур китоб воситасида ўқувчи ҳам беихтиёр Америка диёрига ташриф буюргандек, олис ва гўзал бу ўлкани ўзи учун янгитдан кашф этаётгандек бўлади.

(ЎзА).

Жуманиёз ЖАББОРОВ, Ўзбекистон халқ шоири

ЭРКИНЛИКНИНГ НАШИДАСИ ЎЗГАЧА

Ёзувчилар, шоирлар азал-азалдан эркинликни, ҳурликни севиб яшайдиган, шу қадриятга ташна нафис табиатли инсонлар ҳисобланган. Ҳазрат Навоийдан, ундан ҳам қадимги мутафаккирлардан мерос туйғу бу! Қаранг, Ҳазратнинг ўзлари олтин қафас ҳақида қанчалар байтлар битган? Алҳол, қалам аҳлига тутқунлик ниҳоятда оғир мусибат бўлиб кўринади. Мен бу кечинмаларни устозларимиз Ғафур Ғулом, Ойбек, Миртемир, Шайх ака билан суҳбатлар чоғида чуқур англаб етганман. Бу устозлар ҳақиқатан ҳам буюк санъат эгалари эдилар. Аммо, замона зайли уларни чеклаб, чегаралаб қўйди. Айниқса, Ғафур ака тарихимизнинг билимдони эди. У республикамиз тарихи ҳақида гапирганида, Хоразм йилномасидан мисоллар келтириб, биз қадимий халқмиз, деганида нималарга ишора этаётганини сезардик, албатта.

Миртемир домла ҳам нафаслари катта шоир эдилар. Бир эркин куйлаб билмай, қимтиниб яшаб ўтиб кетдилар. Ўша вақтларда соф лирик шеърлар ёзган шоирларга йўл беришмасди. «Қайси замонда яшаяпсиз, нега шеърингизда фалон-фалон атамалар йўқ» дея исканжага олишарди. Шу боис ўзларимиз ҳам чекланишга мажбур бўлганмиз. Истиқлол соғинчида яшаган аксарият устозларимизнинг дарди, сир-асрори ўзлари билан бирга кетганини айниқса бугунги кунларда ҳис қилмоқдаман. Устозлар китобларини варақлаётиб беихтиёр маъюс қиёфалар ёдимга тушаверади...

Эркинликнинг нашидаси ўзгача-да, барибир! Исталган мавзуда, кўнгил тусаганича ёзишингиз мумкин. Кейинги ўн бир йил мобайнида рўй берган ўзгаришлар эса қанчадан-қанча асарларга мавзу бўла олади.

Ўтган йилнинг баҳорида, биз бир гуруҳ ёзувчилар «Навоий — Учқудуқ — Нукус» янги темир йўл линияси қурилиши бўйлаб ижодий сафарга чиқдик. Энди одамларнинг кўзидаги умид, иштиёқни кўриб завқланиб кетасан! Алпомишкелбат ёш йигитлар шундай улкан қурилишда иштирок этмоқда. Уларнинг адабиётга ҳам меҳри кучли. Саҳрога қайтадан жон бағишлаётган йигитлар ҳузурида шеър ўқидик. Турли мавзуда суҳбатлашдик. Озодликнинг завқини, шукуҳини ўша қурувчилар кўзида, сўзида кўрдик. Бу меҳнаткаш йигитлар қалбида Ватанпарварлик туйғулари қулф уриб турганини пайқамай бўладими ахир?

Истиқлол туфайли ҳар бир вилоят ўз урф-одатларини, санъатини, шевасини намойиш қилмоқда. Демак, халқимиз ўзлигини англаб бошлади. Собиқ Шўролар даврида бунақа ўзига хосликни хаёлга-да келтириб бўлмасди.

Бунёдкорлик ишлари бир тараф. Қуролли Кучларимизнинг ўн йил ичида шаклланиб, баланд мавқега эга бўлгани бир тараф. Бу ҳам улкан ҳодиса. Миллатнинг ўзлигини кўрсатадиган, исботлайдиган воқелик.

Шундай улуғ кунларга етканимизга шукронамиз кўп, албатта. Ва ўз навбатида ҳозирги ёшларга ҳавас қиламиз. Негаки, улар улуғ ҳодисаларга гувоҳ бўлишади. Айни вақтда мамлакатимиз бутун дунёга танилмоқда. Барча ўзгаришларни сарҳисоб қилиб, яна ўн, ўн беш йиллардан сўнг қай даражага етишимизни ўйлаб шодланамиз. Хуллас, биз буюк ўзгаришлар палласида яшамоқдамиз. Шу боиски, йилларда асрлар мазмуни бор. Энди ана шундай ўзгаришларга, янгиланишларга ҳар бир фуқаро ғайрати, шижоати билан жавоб бермоғи лозим.

● **УЗБЕКИСТАН — ЯПОНИЯ: ГРАНИ ДРУЖБЫ НАРОДОВ**

ПОМНЯТ О ТАШКЕНТЕ

В рамках плана мероприятий, посвященных Году защиты интересов старшего поколения, представители столичного общественного Центра досуга пенсионеров (ЦДП) «Мажор» побывали недавно в музее японских военнопленных, работавших в Узбекистане после второй мировой войны.

Активистка ЦДП Клара БОГАТОВА делится своими впечатлениями от этой экскурсии.

Думается, сам факт появления и существования подобного музея красноречиво свидетельствует — узбекский и японский народы всегда стремились жить в дружбе и сотрудничестве. По окончании второй мировой войны военнопленные трудились на объектах народного хозяйства, восстанавливая разрушенное войной. Не стал исключением и Узбекистан — ведь хотя на нашей земле не гремели бои, тысячи сыновей и дочерей республики погибли на фронтах войны с фашизмом, а все эти годы экономика работала только под лозунгом «Все для фронта, все для победы».

В Узбекистане работали 25 тысяч японских военнопленных — при непосредственном их участии возводились многие новостройки в стране. Достаточно вспомнить здание Государственного академического Большого театра имени Алишера Навои в Ташкенте, Бекабадский металлургический завод, Фархадскую ГЭС, чтобы представить себе вклад японцев в становление экономики ныне независимого Узбекистана. Строили они добротно, качественно.

Ставшие визитной карточкой нашей Родины традиционные приветливость и гостеприимство узбекского народа со всей полнотой проявились и в отношении к японским военнопленным. В условиях послевоенного голода и разрухи узбекистанцы щедро делились с японцами хлебом и дарами садов и огородов, стремились скрасить годы их вынужденной разлуки с родиной теплом заботы и милосердия. В этом вновь проявилось величие души узбекского народа — поверженный враг перестал быть для него врагом.

А конкретным воплощением всех лучших качеств своего народа стал директор музея Джалол Джалилович Султанов. В прошлом чемпион Узбекистана по фехтованию, он мог бы остаться тренером на спортивном поприще, но волею случая увлекся этой темой, в те годы являвшейся закрытой. Неизвестно, как сложились бы его изыскания, однако автору их повезло — обретение Узбекистаном независимости открыло ему доступ к претворению своего замысла. Просматривая документы, выставленные в качестве экспонатов, мы обратили внимание на гриф «Совершенно секретно», под которым они хранились свыше 50 лет в архивах КГБ.

Незабываемые впечатления остались после просмотра документального фильма, снятого творческой группой во главе с директором музея и в составе Эркина Усманова, Эргаша Нормурадова, Бориса Лебедева, заслуженного деятеля искусств Узбекистана Саидбатыра Ахматходжаева. Музыка к фильму подобрана композитором Анором Назаровым, а исполнена Тахиром Раджабий. Кстати, и во время нашей экскурсии сын знаменитого земляка Юнуса Раджабий исполнил несколько мелодий в память о японских военнопленных, а также песню своего отца о первом Герое войны — узбеке К. Турдыеве. Среди почетных гостей музея был и почтенный Каюм-ата Гаибназаров — бывший разведчик, работавший в Японии, а после войны на Дальнем Востоке с японскими военнопленными, автор 17 книг о второй мировой.

Интересна и поучительна судьба японца Хасакаро Такео — 17-летним пареньком он обучился профессии литейщика на Чирчикском заводе «Химмаш». Вернувшись на родину, он сумел получить работу в городе Мицубиси, пройдя солидный конкурс по данной специальности.

Ежегодно около 200—300 человек из Страны восходящего солнца едут в Ташкент именно с этой целью — с помощью сотрудников музея узнать о судьбе своих родных и близких, поклониться праху тех, кто покоится на узбекской земле. Для сведения скажу, что 812 японцев похоронены в Ташкенте, причем все захоронения на кладбищах Узбекистана поддерживаются в порядке за счет государства.

В книге отзывов музея благодарственные записи премьер-министра Японии Цутому Хата, еще в 1994 году подписавшего Договор о дружбе и сотрудничестве наших стран, бывшего посла Японии в Узбекистане Киоко Накаямы, давших высокую оценку труду нашего земляка, создателя уникального музея.

Прощаясь с Джалолом Джалиловичем, мы уносили с собой чувство благодарности к этому человеку, живущему с мыслью — люди Земли должны быть одной дружной семьей. Тогда же мы пожелали ему успешно завершить второй документальный фильм о судьбах японских военнопленных в Узбекистане, над которым он трудится в эти дни. Ведь в свете недавнего визита в Японию Президента Узбекистана И. А. Каримова, установления стратегического партнерства между странами, смысл его миссии еще более возрастает.

Записал майор А. КАМАЛОВ, корр. «Ватанпарвара».

„Хавфсизлик ва тинчлик учун курашмоқ керак“

(Давоми. Боши 1-бетда).

да ўзининг амалий тасдиғини топмоқда...

Бугунги Ўзбекистон фуқаролари, халқимиз ўн йил мобайнида жуда катта, асрларга тенг йўлни босиб ўтди ва бугун юртимизда олиб борилаётган ислоҳотлар ҳеч қачон ортга қайтмайдиган жараёнга айланди, десак, ҳеч қандай хато бўлмайди».

Президент мустақиллик йилларида мамлакатимизда амалга оширилган кенг миқёсли иқтисодий, ижтимоий-сиёсий ислоҳотларнинг самараларини таҳлил этар экан, эришилган ютуқларга шундай баҳо беради:

«Биз ҳозирча келажак тараққиётимизнинг, ўзимиз орзу қилаётган фаровон ҳаётнинг пойдеворини қурдик. Лекин одамларимизнинг қарашлари, интилишлари, белни қаттиқ боғлаганлиги, якдиллиги мени қувонтиради. Ўйлайманки, одамларнинг фикри-зикри мана шу янги ҳаётни, янги жамият қуриш учун, ҳеч кимдан кам бўлмайдиган, тараққий топган давлатлардагидек турмуш даражасига етиш учун курашга ўз ҳиссасини қўшишдан иборат. Ҳам сиёсий, ҳам иқтисодий тизимни такомиллаштириш, шу даражага кўтарилиш учун халқимиз тайёр. Яъни, шунга катта интилиш билан, орзу билан қараяпти. Бу — менинг назаримда энг катта салоҳият. Шу нуқтаи назардан қараганда, бугунги Ўзбекистоннинг энг кўзга ташланадиган хусусияти, аломати нимада деб сўрасангиз, бу — одамларнинг ана шу хоҳиш-иродаси тобора тўла намоён бўлаётганида деган бўлар эдим...»

Тўпламнинг номидан кўриниб турганидек, муаллиф мамлакат хавфсизлигини таъминлаш, террорчилик балосига қарши курашга жуда катта эътибор берган. Бугунги кунда сайёрамизда тинчлик ва барқарорликка жиддий хавф солиб турган халқаро террорчиликка қарши курашда кучларни бирлаштириш, ҳаракатларни мувофиқлаштиришга қаратилган таклиф, фикр ва мулоҳазалар китобнинг ҳозирги кундаги долзарб масалаларни кўтариб чиққани ва аҳамиятли эканидан далолат беради. Унда Марказий Осиё минтақасида тинчлик ва хавфсизликни таъминлаш билан боғлиқ муаммолар ечимини топиш борасида атрофлича фикр юритилган.

Президентимиз янги китобининг яна бир қимматли жиҳати шундаки, унда мамлакатимизнинг дунё ҳамжамияти, жаҳондаги етакчи давлатлар, айниқса, дунёдаги энг қудратли давлат бўлмиш Америка Қўшма Штатлари билан барча соҳалардаги ўзаро манфаатли алоқалари ва ҳамкорлиги масалалари чуқур таҳлил этилган. Муаллиф «биз учун муҳим муаммо бўлмиш хавфсизлик масаласида кафолатлар олиш, эртанги озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаётни барпо этишимизда, шу мақсадларга эришиш учун демократик давлат ва фуқаролик жамияти асосларини қуришда, бозор ислоҳотларини охиригача етказишда кўмак ва ҳамкор топиш нақадар муҳим аҳамиятга эга эканини» таъкидлар экан, Америка Қўшма Штатлари ҳукумати билан, аввало, ўзаро иқтисодий алоқаларни ривожлантириш, мамлакатимизда демократик ва бозор муносабатларини чуқурлаштириш, ислоҳотларнинг самарасини ошириш мақсадида ҳамкорликни кенгайтириш ва кучайтириш ҳақидаги имзоланган ҳужжатларнинг тарихий аҳамиятига эътиборни қаратади.

Давлатимиз раҳбарининг китобида жамиятни ислоҳ қилиш борасида халқимиз олдига қўйилган мақсад ва марраларга эришиш йўллари хусусида ҳам атрофлича фикр юритилган. Бу ҳақда тўхталар экан, Юртбошимиз Кадрлар тайёрлаш миллий дастурига алоҳида эътиборни қаратади, яъни «Кадрлар тайёрлаш миллий дастурини ҳаётга жорий этиш, шу дастур орқали юксак замонавий талабларга жавоб берадиган, янгича фикрлайдиган, мамлакатимизнинг келажак тақдирини ишониб топшириш мумкин бўлган ёш кадрларни тарбиялаш» бу борадаги ўта муҳим ва долзарб вазифа эканини алоҳида таъкидлаб ўтади.

Шунингдек, китобда сиёсий қарашларга эркинлик бериш, Ўзбекистондаги сиёсий партиялар, нодавлат ташкилотларнинг ўз кучини намойиш қилиши учун тегишли шароит яратиш, «сиёсий қиёфамиз, ҳаётимизда ҳам ҳеч кимдан кам бўлмайдиган мана шундай партиялар, ҳаракатларни, нодавлат ташкилотларни ташкил қилиш» лозимлиги тўғрисида ҳам муҳим фикрлар ўртага ташланган.

Муаллиф китобда жамиятимизнинг барча соҳаларини демократлаштиришни жадаллаштириш, хусусан ҳаётимизда сўз эркинлиги тамойилини тўла татбиқ этиш ҳозирги куннинг энг долзарб масалаларидан бири бўлиб қолганлигини қайта-қайта таъкидлайди. Шу муносабат билан оммавий ахборот воситалари, телевидение, радио ҳаётимизнинг ижобий томонлари билан биргаликда фуқароларда эътироз уйғотаётган нуқсонларни ҳам очиб ташлаш, уларни «холис маълумот ва гаплардан» хабардор этиш ва шу йўсинда ҳар кимнинг ўзи оқни қорадан ажратиб олиши, ўз тафаккурига эга бўлиш учун зарур муҳит яратиши муҳимлигига эътиборни қаратади.

Китобда серқирра ҳаётимизнинг бошқа томонларига тааллуқли фикр-мулоҳазалар ҳам баён қилинган.

(ЎзА).

ЯНГИ БОСҚИЧ ДАСТУРИ

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВ МАЪРУЗАСИНИ ЎҚИБ...

(Давоми. Боши 1-бетда).

Президентимиз айтганидай, ўтган йиллар осон кечгани йўқ. Ички ва ташқи душманларнинг қутқуси ботбот тинч-тотув яшашимизга, улуғвор ишларни ўз вақтида амалга оширишимизга халақит бериб турди. Афсуски, бу ҳолат ҳали-ҳамон батамом тугагани йўқ. Юртбошимиз ўз маърузасида буларнинг ҳаммасини атрофлича таҳлил этиб берди.

Бироқ бир ҳол бугун ўзимизга ҳам, бизга ҳавас билан, ҳаттоки ҳасад билан қарайдиганларга ҳам аён. Ўзбекистон мустақилликнинг илк кунлариданоқ йўлини тўғри белгилади, ҳеч кимнинг маслаҳату дашномаларига эътибор бермади. Ислом Каримов Ўзбекистоннинг ўзига хос ва ўзига мос йўли бор, ҳеч кимга эргашмайди, ҳеч кимдан нусха кўчирмайди, деб баралла айтди. Ва мамлакат тараққиётининг машҳур беш тамойилини эълон қилди. Бугун у тараққиётнинг «ўзбек модели» сифатида жаҳонга машҳур.

Халқаро саҳнада ҳам ўзаро тенг ҳамкорлик тамойилига амал қилди. Германиянинг «Франкфурт-Алгемайне» газетаси мухбирининг «Ўзбекистон наҳотки ҳеч кимдан ёрдам сўрамайди?» деган саволига Президентимиз: «Ўзбекистон ҳеч кимдан садақа сўрамаган ва бундан кейин ҳам сўрамайди. Ҳар қандай давлат билан ўзаро тенглик асосида ҳамкорлик қилишга тайёр», деб жавоб берган эди. Бу 1994 йилдаги гап. Ана шу гап, ана шу принцип бугун ҳам ўзгаргани йўқ. Ўзбекистон дунёда ўз ўрни, ўз мавқеи ва ўз овозига эга бўлишининг асосий сабаби ҳам ана шунда.

Демак, ўн йил ичида юртимиз иқтисодий, сиёсий, маънавий жиҳатдан, жамиятда демократия тамойилларини шакллантириш борасида муайян бир погонага кўтарилди. Таъбир жоиз бўлса, ҳаётимизда жамиятимизда янги давр, янги босқич бошланди. Ана шу янги даврда, янги босқичда нималарга алоҳида эътибор бериш, қайси масалаларни биринчи галда ҳал этиш лозимлигини Президентимиз кечаги маърузасида аниқ белгилаб берди. Бинобарин, ўн йиллик тажриба, эришилган ютуқлар, йўл қўйилган камчиликлар атрофлича хулоса чиқаришга асос беради.

Масалан, матбуот соҳасини олайлик. Оммавий ахборот воситаларини эркинлаштириш борасида маълум натижаларга эришилди, тажриба тўпланди. Аммо бу жараён суст кетаётгани ҳам аниқ. Бунинг сабабини Юртбошимиз шундай изоҳлайди: «Мамлакатимиз оммавий ахборот воситалари узоқ вақтлар давомида мафкуравий ва маъмурий назорат остида ишлагани туфайли уларнинг ҳали — бери бу ҳолатдан чиқиши, аввало, психологик жиҳатдан ўзини эркин ҳис этиши қийин кечмоқда».

Бир ҳолга эътибор берайлик: матбуотнинг эркин бўлишини мамлакат раҳбари истаяпти, керак бўлса талаб қиляпти. Ҳолбуки, «фалон мамлакат ҳукумати фалон газетани, анаву телеканални ёпиб қўйибди, пистон давлатда газета муҳаррири ишдан олинибди ёки қамалибди», қабилидаги хабарларни ўқиб, эшитиб турамиз. Ўзбекистонда эса давлат раҳбарининг ўзи журналистларни эркин фикр айтишга, ҳар бир масалани чуқур ўрганиб, ўзининг қарашларини баён қилишга даъват этмоқда. Аммо ҳуқуқий-демократик жамият қураётган эканмиз, ўша машҳур беш тамойилнинг бири мамлакатда қонун устуворлигини таъминлашга қаратилган экан, ҳамма нарса, айтилаётган ҳар бир сўз ҳам қонун доирасида бўлмоғи лозим. Ютуқлар билан бирга камчиликларни ҳам кўрсатиш керак, деймиз... Лекин гоҳида меъёрни унутиб қўямиз.

Камчиликни ёзиш дегани кимнидир дўппослаш, ҳақ-ноҳақ бадном қилиш дегани эмас, албатта. Камчилик ҳақида шўро давридаги каби фельетон эмас, балки таҳлилий мақола ёзиш даркор. Биламизку, шўро даврида фельетонларда ишдаги камчиликлар билан бир қаторда (баъзан масаланинг бу томони четда қолиб кетарди) муайян бир раҳбарнинг шахсияти, ҳатто оилавий аҳволигача шармандаи шармисор қилинар эди. Шу билан ўша одам партиядан ўчирилар ва ишдан кетар эди. Ҳолбуки, маълум бир корхона, хўжалик ёки ташкилотдаги камчилик ва нуқсонлар хусусида ёзилганда масала чуқур, атрофлича таҳлил қилиниши, уларнинг объектив ва субъектив сабаблари очиб берилмоғи, холис кўрсатилмоғи керак. Шундагина ёзилган мақола ўша ташкилотга ва унинг мисолида бошқаларга ҳам ўз камчиликларини тузатиб олишида ёрдам беради. Зеро, мамлакатнинг иқтисодий тараққиётида, жамиятда демократияни кенг жорий қилишда, одамлар тафаккурини ўзгартиришда оммавий ахборот воситаларининг, демакки, журналистларнинг ўрни ва роли беқиёс. Оммавий ахборот воситалари бекорга «тўртинчи ҳокимият» номини олмаган. Бу ном ҳар бир журналист зиммасига катта масъулият юклайди...

Мамлакатимиз, халқимиз янги довонга кўтарилди. Одатда одам янги погонага чиққанида бир зум нафасини ростлаб, босиб ўтган йўлига хаёлан назар ташлайди, қилган ишларини ҳам, бажаришга улгурмаган режаларини ҳам таҳлил этади. Ислом Каримов юрт раҳбари сифатида Олий Мажлиснинг тўққизинчи сессиясидаги маърузасида шундай қилди: ўн йиллик тарихимизни мухтасар таҳлил этиб, ютуқларимизни ҳам, бошимиздан кечган машаққатли, синовли воқеаларини ҳам яна бир бор эслатди. Энг муҳими, жамиятимизнинг, ҳаётимизнинг янги босқичи қандай бўлишини белгилаб берди. Энди ўзбекистонликман, ўзбекман деган ҳар бир инсон бундан хулоса чиқармоғи, шу дастурий маъруза асосида ўз режасини тузиб олмоғи керак.

Бугун Ўзбекистон халқининг фикрлаш тарзи ўзгарди, тафаккури ўзгарди. Ўтган ўн йилнинг шиддатига, мисли кўрилмаган сакрашларига бардош беролмаганлар аллақачон аравадан тушиб қолган. Бугунги Ўзбекистон аҳли бир жону бир тан бўлиб мамлакатимизни ҳар томонлама тараққий этган, чинакам буюк давлатлар сафидан ўрин олиши учун меҳнат қилмоқда. Бунни шу йилнинг январида бўлиб ўтган умумхалқ референдуми ҳам тасдиқлади.

Янги босқичда, янги даврда йўлимиз янада равон, турмушимиз бундан-да фаровон бўлишига ишонамиз. Зотан, барча саъй-ҳаракатларини, фаолиятини халқининг бахти, порлоқ келажагига бағишлаган Ислом Каримовдай йўлбошчиси бўлган ва ўз йўлбошчиси атрофига жипслашиб, элим деб, юртим деб ёниб яшашни ўзига одат қилиб олган халқ ҳеч қачон, ҳеч кимдан кам бўлмайди.

М. ҲАЗРАТҚУЛОВ. (ЎзА).

Хоразм воҳасида байрам

Энг улуғ, энг азиз байрамимиз арафасида Хоразм вилоятида турли йўналишдаги йигирмадан ортиқ янги объект очилди. Улар орасида «Асака-банк» вилоят бўлимининг Урганчдаги замонавий биноси, бир нечта кичик ва ўрта бизнес корхонаси, шаҳар ва қишлоқларда касб-ҳунар коллежлари, қишлоқ врачлик пунктлари, Хонқа туманида «Она ва бола» санаторийси бор.

Байрамга бағишланган тантаналар кенг кўламли бўлгани бежиз эмас. Мусиқа, ашула ва байрам табриклари вилоят марказининг барча майдонларида, бошқа аҳоли пунктларида янгради. Вилоятда фаолият кўрсатаётган рус, корейс, туркман, татар ва бошқа миллий-маданият марказларининг фаоллари ўз халқининг маданий анъаналарини, миллий таомлар намуналарини намойиш этди.

Мустақиллик майдони шаҳар аҳли ва меҳмонлари учун байрамона безатилди. Уни вилоятнинг етакчи саноат корхоналарининг миллий руҳда безатилган павильонлари, халқ ҳунармандларининг кўплаб кўргазмалари, мустақиллик йилларида хоразмликлар эришган ютуқлар тўғрисида ҳикоя қилувчи бошқа экспозициялар тўлдирди.

Т. ШАМАКОВ, ЎзА мухбири.

● **ШАРҲЛОВЧИ МИНБАРИ**

Йоҳаннесбург Саммити: режадан амалиёт сари

Одамларнинг кўпайиш суръати, инсониятни тоза ичимлик суви, сифатли озиқ-овқат билан таъминлаш, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, табиий бойликлардан тежамли фойдаланиш, қашшоқликка қарши кураш. Жанубий Африка Республикаси пойтахти Йоҳаннесбург шаҳрида БМТ шафеълигида ўтказилаётган Барқарор тараққиётга бағишланган жаҳон саммитида муҳокама қилинадиган масалаларнинг қисқача рўйхати шулардан иборат. «Сайёра, халқлар, фаровонлик» деб ном олган бу галги учрашувда дунёнинг 189 мамлакатидан ташриф буюрган давлат ва ҳукумат раҳбарлари, ишбилармонлар ва нодавлат ташкилотлари вакиллари қатнашяпти. Икки ҳафта давомида саммит иштирокчилари сайёрамиздаги экологик, ижтимоий-сиёсий, гуманитар муаммоларни ҳал қилиш усуллари борасида фикрлашади.

Айтиб ўтилган муаммоларни дунёвий миқёсда муҳокама қилишга уриниш илгари ҳам бўлган. Ўн йил муқаддам Бразилиянинг Рио-де-Жанейро шаҳрида БМТ ташаббуси билан атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва тараққиёт масалаларига бағишланган «Ер сайёраси» мавзуида конференция ўтказилган. Ўшанда дунёнинг аксарият мамлакатларидан келган вакиллар ижтимоий-сиёсий муаммоларнинг экологияга таъсири, бу икки муаммонинг ўзаро боғлиқлиги, қашшоқликка қарши кураш, табиий захираларни келажак авлодлар учун сақлаш масалалари борасида фикр алмашган эди. «Рио учрашуви» давомида йигирма биринчи асрда қилиниши мақсадга мувофиқ бўлган ишларни қамраган ҳужжат ҳам имзоланган. Афсуски, Бразилиядаги конференциядан кейин ўтган вақт давомида сайёрамиздаги экологик муаммоларни ҳал этиш, қашшоқликни йўқотиш борасида қилинган ишлар кўлами унчалик кенг эмас. Имзоланган ҳужжатларни ҳаётга татбиқ этиш йўлида деярли жиддий қадам қўйилгани йўқ.

Йоҳаннесбург саммитига ҳозирлик ва имзоланажак ҳужжатларни тайёрлаш жараёнида қайси муаммоларга алоҳида эътибор бериш ва қай усул билан ечиш лозимлиги борасида қизғин баҳс-мунозаралар бўлиб ўтди. Ҳар ким ҳар хил муаммони рўкач қилди. Охири сайёрамиздаги вазиятни ўнглаш, табиатни муҳофаза қилиш, қашшоқлик даражасини пасайтириш, мамлакатларнинг барқарор ривожланишини таъминлаш учун энг зарур бўлган соҳалар белгилаб олинди.

Мутахассисларнинг фикрича, аввало инсониятнинг кўпайиш суръатига эътибор қаратиш лозим. Маълумотларга қараганда, сайёрамиз аҳолиси сони кундан-кун ошиб бораётган бўлса-да, жаҳон миқёсида бу жараённинг суръати пасайган. 1950-75 йиллари одамлар сони 64 фоиз ошган бўлса, 1975-2000 йиллар мобайнида бу кўрсаткич 48 фоизни ташкил этган. Аҳолишуносларнинг айтишича, кўпайиш назорат қилиниб, оилани режалаштириш дастурларига жиддий эътибор берилса, талай муаммо ўз-ўзидан ҳал бўлади. Инсонлар саломатлигини яхшилаш, уларни тоза ичимлик суви ва сифатли озиқ-овқат билан таъминлаш борасидаги кескинлик ҳам бир оз юмшайди.

Озиқ-овқат мавзуига тўхталар эканмиз, бу масала Йоҳаннесбург саммити иштирокчиларининг диққат-эътиборида бўлувчи яна бир масала эканини айтиб ўтиш жоиз. БМТ маълумотларига қараганда, ҳозирги кунда дунё аҳолисининг учдан бир қисми (икки миллиарддан кўпроқ одам) сифатли озиқ-овқат истеъмол қилиш имкониятидан маҳрум.

Ҳозирги кунда жаҳон ҳамжамиятини ўйлантираётган масалалардан яна бири — энергия манбаларининг сайёрамиз иқлимига кўрсатаётган салбий таъсири. Ҳисоб-китобларга қараганда, ривожланаётган давлатларда энергияга эҳтиёж йилига 2,5 фоиздан ошиб бормоқда. Бу атмосферага чиқарилаётган заҳарли газлар миқдори йилдан-йил кўпайишига олиб келяпти. Йоҳаннесбург саммити давомида энергияни тежовчи технологияларни жорий қилиш ҳамда энергия ишлаб чиқаришнинг иқлим учун безарар йўлларидан фойдаланиш, хусусан, гидроэнергетикани ривожлантириш масалалари юзасидан фикр алмашилади.

Бундан ташқари, ЖАРда сайёрамизнинг ҳайвонот оламини асраш борасида ҳам қатор ташаббуслар ўртага ташланиши кутилмоқда. Маълумотларга қараганда, ҳайвонларнинг 11 мингдан ортиқ тури умуман йўқолиб кетиш арафасида турибди.

Келтириб ўтилган маълумотларнинг ўзи ҳам воқелик ҳақида аниқ тасаввур ҳосил қилиш учун етарли. Йоҳаннесбург саммитини ўтказиш таклифи ўртага ташланганида, баъзи мутахассислар бу учрашув ҳам аввалги йиғилишлар каби қоғоздаги режалардан иборат бўлиб қолади ва амалий ишлар яна номаълум муддатга ортга сурилади, деган фикрни билдирган эди. Бироқ саммитга тайёргарлик жараёнида бу учрашув бошқаларидан фарқ қилиши мумкинлиги ва ўн йил аввал «Рио конференцияси»да белгиланган вазифалар ҳаётда ўз аксини топишига умид уйғонди.

ЖАРдаги баҳс-мунозаралар қизғин давом этаётган бир пайтда дунёнинг аксарият аҳолишунос минтақашунослари бу саммит самара беришига ишонч билдирмоқда. Уларнинг фикрича, 1992 йили дунё мамлакатлари сайёрани қай йўл билан «даволаш» лозимлигини белгилаб олган бўлса, 2002 йил бу йўлдаги илк амалий қадам бўлади.

Б. СОБИРОВ, ЎзА шарҳловчиси.

Э Худо, яна ўша постга-ми?! Шу тобда ичимни ит таталамаяпти [illegible]

— Ўртоқ, капитан, мурожаат қилишга рухсат этинг! — дедим [illegible].

— Рухсат.

— Мен қоровулликка ўша постга туришим шартми?

Капитан Усмонов кўзларида ҳайрат билан тикилиб:

— Буйруқ муҳокама этилмайди. Ўртоқ сержант! — деди.

[illegible] Яхшиси, постни қабул қилишга тайёргарлик кўринг.

[illegible]

— Ўтган сафар ҳам шу постда қоровулликка тургандим... — дедим минғирлаб.

— Тўппа-тўғри! — қоровул бошлиғи кулимсиради. [illegible]

Ич-ичимдан зил кетдим. Тамом, бу сафар тирик қайтмасам керак. Алвидо, қишлоғим! [illegible] Айниқса, Гулсара кўз олдимдан кетмайди. [illegible] Томоғимга бир нима тиқилди.

Яна ўша шарпа ёдимга тушди. Қачон ортимдан келиб бўғиб кетишини ёки тўсатдан ташланиб қолишини кутиб қоровулликни ўтказиш азоб-да! Тўғри, қоровул бошлиғига айтсам ҳам бўларди. Аммо, нима

● «ЭЗГУЛИКНИНГ УМРИ БОҚИЙ» ТАНЛОВИГА

ИЧКИ „ДУШМАН“

(ҲИКОЯ)

деб айтаман? Қандайдир шарпа ортимдан эргашади, деймани? [illegible]

«Айниқса, дарё томонга эҳтиёт бўлинг, — деб ҳар сафари тайёргарлик пайтида қайта-қайта таъкидларди қисм командири. [illegible]».

Мана ниҳоят, постни қабул қилиб олдим. [illegible] овоз ёпирилади. Шинелим этагидан кимдир тортқилагандай силташи дилимга баттар ғулғула солади.

Бўлар иш бўлди. Бошга тушганни кўз кўрар. Бир бошга бир ўлим. Яна бошқа қанча «ўзбек халқ мақоллари»ни ёддан қайтариб айта-

[illegible] рол-аслаҳани аллақачон ўмариб кетишгандир?! Постни қабул қилгач, қоққан қозиқдай серрайиб туришимга бало бормиди?! Дарров постни айланиб чиқсам ўлармидим?! Нега фонарча ёнмаяпти? Бунча қўлларим титрамаса... Падарлаънат, ёқиш тугма-

[illegible] риб келган экан-ку? Қадам боссам овоз берса, мен нодон ортимдан кимдир қадам-ба қадам эргашяпти, деб қўрқиб яшабман-а?!..

Анчагача серрайиб туриб қолдим. Бу воқеани ҳеч кимга айтиб бўлмайди. Ҳеч кимга ва ҳеч қачон! Яна

сержантмишман-а, шўримга шўрва тўкилади энди. Шарманда бўламан. И-е, ана, энди чинакам шарпани эшитдим. Қадам товуши.

— Тўхта, ким келяпти? — бақирдим. Қизиқ, овозим дадил, жуда жарангдор чиқди. Келаётган шарпа ҳам таққа тўхтаб қолди. Узоқдан капитан овози эшитилди:

— Қоровул бошлиғи, алмашувчи қоровул билан!..

Аллақачон постни топширганман. Кайфият — аъло. Тилим бурро. Аскарларга ҳазил-ҳузул қилиб юрсам, қоровул бошлиғи капитан Усмонов менга алланечук тикилиб турган экан...

— Қоровул, сафлан!

Кутилмаган бу буйруқдан тезда сафга тизилдик. Капитан қўлини чеккасига тиради:

— Сержант Ботиров? — деди кутилмаганда.

— Мен! — овоз бердим.

— Сафдан уч қадам олдинга чиқинг!

— Хўп бўлади!

Саф қаршисига чиқарканман, ҳамма аскарлар менга ҳайрон тикилиб турганини кўрдим.

— Қоровул текислан!.. Ростлан!!! Сержант Ботировга қоровуллик постидаги яхши хизмати учун миннатдорчилик билдираман!

Анграйиб капитанга қарабман. Дарҳол хатоимни тўғриладим:

— Ўзбекистон Республикасига хизмат қиламан!..

Икки кун ўтгач янги гап чиқди: капитаннинг ҳе йўқ, бе йўқ менга миннатдорчилик эълон қилгани қисм командирига етиб борибди. «Ундан ҳам жасоратли аскарлар бор экан-ку, нега сиз сержантни тақдирладингиз?» — дея койибди.

— Душманни енгди — жавоб қилибди капитан.

— Қанақа душман? — ҳайратланибди қисм командири.

— Ички душман...

Эшитиб қулоқларимгача қизариб кетдим. Капитан менга эзгулик соғинганини ич-ичимдан ҳис этдим. Душманинг рўпарангда бўлса қийин эмас, пешонасидан отасан-қўясан. Қочса қувасан-етасан. Қўрқув кўринмас душман. Жуда ёмон душман. У билан курашиш қийин. Ўзинг енгмасанг, ўзгалар енголмайди. Ўзгалар енголмаса, ўзинг енгилсанг... Ахир бу ўлим — шармандали ўлим! Сен шундай ўлим топсанг, юрт, эл, қариндош-уруғларинг номус қилади. Номус эса ўлимдан қаттиқ. Қаҳрамон қаҳрамон эмас, қўрқувни енгган қаҳрамон. Мана, капитан Усмонов менга нималар демоқчи бўлган. Буни-ку мен тушуниб етдим. Англашимга капитан ёрдам бергани шак-шубҳасиз. Аммо, қисм командири, бошқалар буни тушунишармикин?.. Ушбу ҳикояни қоғозга туширишимдан мақсад ҳам асли шу эди. Фақат, бир нарса менга ҳануз қоронғи бўлиб турибди. Капитан Усмонов менинг «душман» билан юзма-юз келиб қолганимни қандай сезган? Енганимничи, қачон, қандай билиб олди? Нега ҳаммани ичида айтиб масхараламади ёки ўзимга айтиб изза қилмади?..

Муҳаммадқодир ОТАХОНОВ,
захирадаги катта лейтенант, Андижон вилояти.

● ИСТИҚЛОЛ МАДҲИ

ЎЗБЕКИСТОН

Дунёда бир юрт бор,
барча билади,
Уни Ватан дея элим
суяди,
Фарзандлари доим
мағрур юради,
Ўзбекистондир бу,
Ўзбекистон бу!
Гўзал Фарғонаю
Андижон мисол,
Наманган шаҳри ҳам
жаннатга тимсол,
Водийга келгину
шу диёрда қол,
Ўзбекистондир бу,
Ўзбекистон бу!
Бугун ўн бир ёшин
нишонлар юртим,
Эзгулик байрамин
интизор кутгум,
Юртга бугун гулмас,
қалбимни тутгум,
Ўзбекистондир бу,
Ўзбекистон бу!
Сувлари зилолдай
тинмай оқади,
Бахти кулган ўлка,
менга ёқади,
Халқим ҳар юракка
бирдай боқади,
Ўзбекистондир бу,
Ўзбекистон бу!
Байрамингг муборак,
ҳурлик Ватани,
Асло ҳоримасин
мардларнинг тани,
Бугун қувончли кун,
жилмайгин қани,
Ўзбекистондир бу,
Ўзбекистон бу!

Матлуба АЗАМАТОВА.

● «НИҲОЛ» МУКОФОТИ СОВРИНДОРЛАРИ

ФЕРУЗБЕКНИНГ ИЛК ПАРВОЗИ

Мамлакатимизнинг чекка минтақасида, Туркманистоннинг Тошовуз вилояти билан чегарадош ҳудудда Моноқ деган жой бор. Бу эл одамларининг қизиқиши бўлакча. Улар руҳиятида реал воқелик билан қаҳрамонлик қиссалари уйғунлашиб кетган. Ҳатто, «Гўрўғлибекнинг тутинган ўғли Авазхоннинг ҳақиқий отаси Булдурқассоб шу ерда яшаган», деб қалъа харобаларини кўрсатадиган нуроний отахонлар то ҳануз учраб туради.

Бу иштиёқ, халқ қаҳрамонлари достонларига катта ихлос бутун Шовот туманига ёйилиб кетган. Ёшлик чоғларимизда бахши келмаса тўй ҳисобга олинмасди. Хусусан, Бола бахши Моноқдаги кўп анжуманларнинг гули бўлган.

Ҳануз ёдимда. Университетни битказиб, энди туман рўзномасига ишга кирган кезларим. Бахшилар анжумани якунланиб, Бола бахшини суяб чиқаётган Қаландар бахшига кўзим тушиб қолди.

— Бу мухбир, — деди у. — Бахшилар ҳақида мақола ёзади...

Хонларни кўрган табаррук инсон қўлини олишга муваффақ бўлдим. У «нердансан, кимнинг боласисан?» деб узоқ суриштирди ва «моноқликларни ҳаммасини танийман», деди. «Бахшичилик ҳеч вақт ўлмайди, ёзавар болам» деди.

Ана шу улуғ санъаткорнинг ишларини Қаландар бахши Норматов давом эттирди. Шовотда «Авазхон» фольклор ансамблини тузди.

— Замон ҳам ўзгарар экан, — деганди ўшанда бахши хомуш тортиб. — Кўп қаҳрамонлик достонлари унутилиб кетган. Энди қолганларини сақлаб қолишимиз керак.

Ҳақиқатан ҳам собиқ Шўролар даврида бахшичилик санъатига у қадар катта эътибор берилмади. Айниқса, «Худо» сўзи ишлатилган, диний мазмундаги достонларни расмий доираларда айтиш тақиқланди, баъзи достонлар, «қирқиб-кесилган» ҳолда ижро қилинди. Ҳозирги давр — бахшичиликнинг энг гуллаган даври.

Вақт оқар дарё, дейдилар. Бундан икки йилча муқаддам Қаландар оға пойтахтга келди. Ёнида кулиб турган, бўйчан йигит.

— Ферузбекни танидингизми? — дейди бахши.

Беихтиёр ёдимга тушади. Етти-саккиз ёшларида Ферузбек халқ достонларидан парча ижро қилаётганида давра қатнашчиларидан бири:

— Овози ширин экан. Аммо, болани қийнаб қўймаслик керак. Кўп ҳолларда болалар шу зўриқиш туфайли достон айтишни ташлаб юборишади, — деганди.

— Ҳалиям достон айтяптими? — дейман ўша гапни хотирлаб.

— Энди авжига чиқётир, — бахши ўғлидан мамнунлигини яширмайди.

Бахшичилик санъати нафақат минтақавий, балки дунёвий аҳамиятга эга. Жаҳон фольклоршунослари бахшичиликка жиддий эътибор беришади. Негаки, халқнинг энг қадимий урф-одатлари, маънавияти шу санъат турида акс этади-да!

Қаландар оғанинг саъй-ҳаракати тор доирада қолиб кетгани йўқ. Ўтган йили Истиқлол байрами арафасида Президентимиз Фармонига биноан Қаландар Норматовга «Ўзбекистон Республикаси халқ бахшиси» унвони берилди. Бу йил эса ўғли...

Ферузбекнинг «Ниҳол» мукофоти билан тақдирланганидан нафақат хоразмликлар, балки мамлакатимиз ёш бахшилари ҳам руҳланиб кетган бўлсалар керак.

Шу мақолани ёзиш асносида Шовотга, Қаландар оғага сим қоқдим.

— Президентимизнинг бахшичилик санъатига эътиборидан ниҳоятда хурсандмиз, — деди у. — Албатта, мукофот, расмий доирадаги эътироф ижодкорни руҳлантиради, шу билан биргаликда масъулиятини ҳам оширади. Ферузбек ўғлим айни вақтда «Ошиқ Маҳмуд», «Ошиқ Ғариб ва Шоҳсанам», «Авазхон», «Хирмондали» каби кўплаб достонларни ижро қилиб келмоқда. Эндиликда унга энг қадимий халқ достонларини ҳам ўргатмоқчиман.

Қаландар оға яна бир ўғли Машҳурбекнинг муваффақиятлари ҳақида ҳам гапирди. Зотан, ҳозирги кунда, Машҳурбек бахшининг мухлислари ҳам кўп.

Шу ўринда, «от ўрнини той босар», деган мақол ёдимизга тушади. Бахшилар сулоласининг бу тариқа равнақ топиши Истиқлол шарофатидандир. Зотан, мустақил халқгина ўзининг афсонавий қаҳрамонларини эъзозлайди. Шу нуқтаи назардан қаралганда, ёш авлодни ватанпарварлик руҳида тарбиялашда бахшиларнинг ўрни беқиёсдир. Одамзод ўзининг тарихий илдизларини илғаган чоғдагина руҳан бақувватлик касб этади.

Бахшичиликни мутахассислар «бир актёр театри» дейдилар. Бахши ўз навбатида актёр бўлиши ҳам керак. Негаки, у бир вақтнинг ўзида, дейлик, Гўрўғли, Бозирғон, Хирмондали образларини яратиб бермоғи жоиз. Яна нутқ маданияти юқори бўлмоғи лозим. Овоз ва мусиқа уйғунлиги энг керакли жиҳатлардир. Хоразм достончилик мактабининг умидли аъзоларидан бири Ферузбек бахши ана шу хусусиятларга эга.

Биз Ферузбекни илк парвози билан қутлаймиз ва келгуси ижодига равнақ тилаймиз.

Б. РЎЗИМАТОВ,
«Ватанпарвар» мухбири.

● БИРИНЧИ ҚЎНҒИРОҚ

Мустақиллик фарзандисан

Бугун мактаблар, лицейлар ҳовлиси севинчга тўлган ўғил-қизлар билан тўла. Қўлларида устозларига атаб олган гуллари ўзларига ярашиб турибди. Бу ҳолни кўрган ҳар қандай инсон беихтиёр ўқувчи бўлиб қолгиси келади. Устозларнинг ҳам уч ойлик соғинч азобидан қалблари меҳру муҳаббатга тўла, ўқувчиларнинг устозларига назарлари бўлакча. Дийдор ҳаммасини янгилайди, саломлашиш билан бошланади сабоқлар...

Бугун Тошкент шаҳар Собир Раҳимов туманидаги академик лицейда ҳам катта тантана бўлиб ўтди. Тест синовларидан муваффақиятли ўтган ўғил-қизларнинг қувончи чексиз. Ахир изланишлари, тайёрланишлари, меҳнатлари бежиз кетмадида. Академик лицейда ўқишнинг ўзи катта бахт. Негаки, бундай илм масканларида сараларнинг саралари таҳсил олади. Сабоқларни ҳам ўз фанининг фидойилари бўлган маҳоратли ўқитувчилар олиб боради. Жами 350 ўқувчига мўлжалланган, шундан бу йил 125 ўқувчи қабул қилинган ушбу лицейнинг бинолари замонавий усулда қурилиб, таъмирланган. Учта лаборатория хонаси ва бир компьютер хонаси мавжуд. Ўқитувчиларнинг 70 фоизи фан номзодлари. Атрофни ободонлаштириш ишлари яхши йўлга қўйилган. Қисқаси, ўқиш, изланиш учун у ерда ҳамма шарт-шароитлар муҳайё.

Йиғилишни директорнинг маънавият ва маърифат ишлари бўйича ўринбосари Мамлакат Эргашева очиб, йиғилганларни Мустақиллик байрами, билимлар куни билан муборакбод этди. Сўнгра лицей директори, биология фанлари номзоди доцент Ғуломжон ака Жалолов ҳам ўқувчиларни, ота-оналарни табриклади, келажакда лицейнинг обрўсини янада оширувчи ўғил-қизлар бўлиб етишишларига ишонч билдирди. Шундан сўнг фахрий ўқитувчилардан биология фанлари доктори профессор Очил ака Мавлонов сўз олиб, ушбу лицейни битирган бу йилги ўқувчиларнинг 98 фоизи олий ўқув юртлари талабаси бўлганлигини таъкидлади. Бу йил қабул қилинган ўқувчилардан Шамсиддин Низомхўжаев ва Севара Мусаевалар лицей талабалари бўлганликларини фахр билан сўзлашди.

Сўнгра, қалбларга олов ёқиб биринчи қўнғироқ чалинди. Ўқувчилар ўз синф хоналарига кириб, жойларини эгалладилар. Ҳар бир синфда биринчи очиқ дарс Мустақил Ватан, она замин, унинг ўтмиши ва келажагига бағишланди.

А. БОЗОРОВ,
«Ватанпарвар» мухбири.

ВНИМАНИЕ, КОНКУРС!

Изучаем общевоинские Уставы

Уважаемые военнослужащие! Дорогие читатели!

Организованный редакцией газеты «Ватанпарвар» конкурс «Изучаем Общевоинские уставы» даст вам прекрасную возможность не только проверить свои знания и развить творческий потенциал, но и стать обладателем специальных призов (магнитофон, радиоприемник, часы и др.), поощрительных премий. Воспользуйтесь этим шансом и станьте победителем! Конкурс завершится в преддверии Дня защитников Родины.

Набранные баллы будут подсчитываться ежемесячно и ежеквартально. Вырежьте очередной тест, подчеркните правильные варианты ответов. Напротив каждого ответа обязательно укажите название использованного Устава и номер статьи из него. Укажите ваши воинское звание, фамилию, имя, адрес и отправьте в редакцию. Не забудьте на конверте поставить пометку «На конкурс!».

Приглашаем к активному участию в конкурсе. Удачи вам!

ВОПРОСЫ ТЕСТА № 32

1. Когда начальник штаба бригады обязан проверять техническое состояние вооружения, военной техники и других материальных средств?

А. Не реже одного раза в месяц.
В. Не реже двух раз в месяц.
С. Не реже двух раз в год.

2. Каков порядок освещения в казарме с наступлением темноты и до рассвета?

А. Полное освещение: у входа в казарму, в комнатах для хранения оружия, бытовых комнатах, на лестницах, в умывальнях.
В. Порядок освещения определяет командир бригады.
С. Полное освещение: у входа в казарму, в комнатах для хранения оружия, коридорах, на лестницах.

3. В распорядке дня должно быть предусмотрено время для сна:

А. 7 часов.
В. 7,5 часов.
С. 8 часов.

4. Какой дисциплинарной властью пользуются старшины, назначенные начальниками команд в командировке?

А. Властью заместителя командира группы.
В. Властью старшины взвода.
С. Властью командира группы.

5. Где рассматриваются и обсуждаются проступки солдат?

А. На собрании личного состава.
В. На собраниях сержантов и старшин.
С. По усмотрению командира бригады.

6. Кто вправе налагать следующие дисциплинарные взыскания:

— объявлять выговор и строгий выговор;
— лишать солдат и сержантов срочной службы очередного увольнения из расположения воинской части;
— назначать солдат срочной службы вне очереди в наряд на работу — на 1 наряд.

А. Заместитель командира группы.
В. Командир секции.
С. Старшина взвода.

7. Из какого расчета создается в караульном помещении запас боевых патронов на каждый автомат?

А. Два снаряженных магазина.
В. 120 патронов.
С. 150 патронов.

8. Разрешается отдыхать лежа составу одной смены караульных:

А. После их возвращения в караульное помещение.
В. В свободное от исполнения обязанностей время.
С. Перед заступлением на посты, после возвращения сменившейся с постов смены и после проведения боевого расчета.

9. Кому докладывает начальник караула при утрате оружия в пути следования?

А. Своему непосредственному начальнику.
В. Командиру части.
С. Военному коменданту железнодорожной станции на первой же остановке.

10. Укажите соответствующий сигнал при управлении строем руками, используя следующие условные знаки:
поднять правую руку вверх;
повернуться в сторону движения и опустить руку в направлении движения на уровень плеча.

А. Марш (вперед, продолжать движение в прежнем или новом направлении, путь свободен).
В. Стой (стоп).
С. Увеличить дистанцию.

ВАШИ ДАННЫЕ:

1. Воинское звание, фамилия, имя, отчество ____________

2. Адрес: ____________

3. Предложения: ____________

Вопросы теста подготовил подполковник Н. ГУЛБАЕВ.

СПОРТ — СПОРТ — СПОРТ

● АЗИАТСКИЕ ИГРЫ-2002

Узбекистан представлен достойно

29 сентября в южнокорейском городе Пусане вспыхнет огонь XIV Азиатских игр, в которых, по предварительным данным, планируется участие восемнадцати тысяч спортсменов из сорока трех стран. Достойно будет представлена на этом спортивном форуме делегация Узбекистана. По сравнению с предыдущими играми она заметно увеличила свой численный состав. На этот раз в борьбу за медали вступят двести восемьдесят атлетов республики, и оспаривать звание сильнейших на Азиатском континенте они будут в двадцати четырех видах спорта, а всего, как известно, на играх будет разыграно четыреста двадцать комплектов наград в тридцати восьми видах. Особые надежды мы возлагаем на боксеров, гребцов, стрелков, теннисистов, борцов, за плечами которых богатый международный опыт и у которых есть все шансы увенчать себя лаврами победителей, а значит, приумножить славу узбекистанского спорта.

Вынужденные замены

На состоявшейся в федерации футбола пресс-конференции было оглашено окончательное решение АФК: сроки Лиги чемпионов меняться не будут. А это означает, что на Азиатские игры поедет сборная клубов, что, надо признать, несколько уменьшает ее шансы на успех. Но в то же время, как отметил главный тренер сборной Равшан Хайдаров, отказываться от таких соревнований, как суперлига, нельзя, ведь это первый серьезный турнир в Азии, а потому хотелось бы, чтобы наши клубы выступили в нем как можно удачнее. Напомню, что представлять Узбекистан на этих соревнованиях будут столичный «Пахтакор» и ферганский «Нефтчи», которые, естественно, не смогут откомандировать под знамена сборной своих лучших футболистов. Поджидают нашу команду еще одни, не менее значимые, потери. В ее составе практически не будет легионеров, что также наложит свой отпечаток. Владимир Маминов и Олег Пашинин будут в это время играть за «Локомотив», также выступающий в Лиге чемпионов, по этой же причине будет отсутствовать и киевский динамовец Максим Шацких. Что же касается, Ильяса Зейтуллаева из туринского «Ювентуса», то руководство узбекистанского футбола считает, что он больше нужен нашей молодежной сборной, перед которой стоит задача выхода в финальную часть мирового первенства.

Как видим, приятного мало, но, несмотря на стечение таких обстоятельств, сборная клубов нашей страны не опускает руки и продолжает интенсивно готовиться к предстоящим стартам. 7 сентября в рамках празднования 90-летия Узбекского футбола она проведет товарищеский матч со сборной клубов Японии, который состоится в 17.30 на Центральном стадионе «Пахтакор». После этого Равшан Хайдаров соберет своих подчиненных на очередной сбор, где запланированы еще два контрольных матча.

Что же касается торжеств по случаю предстоящего юбилея, то они пройдут также 7 сентября. Сначала в 11.00 в Национальном академическом театре откроется заседание исполкома, а в 16.00 на стадионе «Пахтакор» пройдет праздничный концерт с участием артистов узбекской эстрады, а затем состоится и вышеупомянутый матч.

С. НИКОЛАЕВ.

ТОПҚИРЛИК МАШҚИ

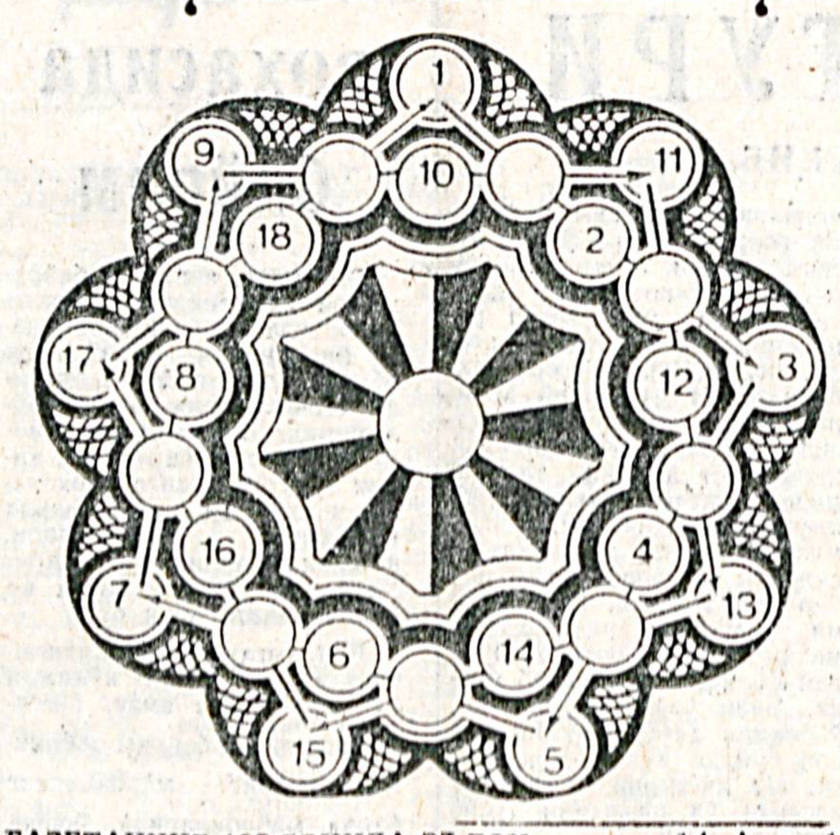

Қуйида таърифлари баён этилган сўзлар шакл айланаларига рақамли хонадан кўрсаткич йўналиши бўйича ёзилади.

1. Ер юзасининг текисликка нисбатан баланд ҳудуди. 2. Табиий ҳолда вужудга келган катта ҳажмдаги бўшлиқ. 3. Қадимги Византияга берилган шарқона ном. 4. Теридан ишланган суюқлик сақланадиган идиш. 5. Тошкентнинг илк номларидан бири. 6. Қуёш ботган пайт. 7. Юмшоқ ҳолдаги модда. 8. Рангли металл. 9. Бир-бирига бирлаштириб сувда оқизиладиган ходалар. 10. Буюмга сайқал бериш бўёғи. 11. Юқумли касаллик таёқчаларини кашф этган микробиолог олим. 12. Кулолчилик маҳсули, сопол идиш. 13. Олмош тури. 14. Энг азиз неъмат. 15. Ҳўл мева. 16. Жисмоний қувват. 17. Ажриқ билан бирга лалахса-палаҳса ҳолида кўчирилган ер қатлами. 18. Шоҳмот ўйинининг тугалланган ҳолати.

Ф. ОРИПОВ.

ГАЗЕТАНИНГ 100-СОНИДА ЭЪЛОН ҚИЛИНГАН ТОПҚИРЛИК МАШҚИНИНГ ЖАВОБЛАРИ:

ЕИЛАР БУНИЧА: 1. Бронза. 2. Пеле. 3. Магма. 4. Маятник. 5. Даража. 6. Атом. 7. Борат. 8. Киплинг. 9. Ҳисори. 10. Олча. 11. «Армон». 12. Фиръави. 13. Жийрон. 14. Аъло. 15. Илҳом. 16. Акробат. 17. Чкалов. 18. Бобо. 19. Дакар. 20. Илвасин. 21. «Илиада». 22. Дала. 23. Доира. 24. Полигон. 25. Жоноқи. 26. Миср. 27. Парда. 28. Диаметр. 29. Чикаго. 30. Омад. 31. Наган. 32. Кенгуру. 33. Десант. 34. Агра. 35. Идрок. 36. Шипапаз. 37. Дилдор. 38. «Наво». 39. «Интер». 40. Арсенал.

ГАЗЕТАНИНГ 102-СОНИДА ЭЪЛОН ҚИЛИНГАН ТОПҚИРЛИК МАШҚИНИНГ ЖАВОБЛАРИ:

ЭНИГА: 1. Графика. 4. Ҳувайдо. 10. Раста. 11. Какку. 12. Турбина. 13. Хумдон. 16. Бункер. 20. Адвокат. 24. Тангенс. 25. Арғумоқ. 26. Кафолат. 27. Марварид. 29. Анаконда. 31. Анабар. 33. Инобат. 35. Одесса. 37. Плакат. 40. Клайпеда. 42. Метроном. 47. Муаллим. 49. Парвона. 50. Авометр. 51. Криптон. 55. Исириқ. 58. Мантиқ. 61. Скандий. 62. Йилқи. 63. Сомса. 64. Пицунда. 65. Автомат.

БЎЙИГА: 2. Расад. 3. Корунд. 5. Уганда. 6. Дўкон. 7. «Орзу». 8. «Кубро». 9. Купе. 13. Хитой. 14. Монблан. 15. Одер. 17. Урғу. 18. Команда. 19. Рақам. 20. Аскар. 21. Вафодор. 22. Калгари. 23. «Татра». 28. Ванадий. 30. Оламато. 32. Бас. 34. Она. 36. Асалари. 37. Памфлет. 38. Улгуржи. 39. Концерт. 41. Етмак. 43. Туман. 44. Капри. 45. Қуроқ. 46. Моки. 48. Дона. 52. Рекорд. 53. Панно. 54. Обидов. 56. Сейм. 57. Ралли. 59. Нимча. 60. Ипак.

Бош муҳаррир
полковник
И. Қ. АБДУҚАРИМОВ

АДРЕС РЕДАКЦИИ:
г. Ташкент, 700031
ул. Д. Кунаева, 21

Заместитель главного редактора — 56-17-98; ответственный секретарь — 56-04-60. Отделы воинской службы и воспитательной работы — 56-02-51; по связям с государственными и общественными организациями — 56-02-49; массовой работы и спорта — 56-08-72; культуры и организации досуга — 56-03-48; социологии и рекламы — 56-54-76.

Начальник издательства и типографии — 56-04-90; бухгалтерия — 56-03-82; отделы подписки — 56-03-46; заказов — 56-18-44; дежурный — 56-09-81.

Позиция редакции может не совпадать с точкой зрения авторов публикуемых материалов.

Письма, рукописи, фотографии и рисунки не рецензируются и не возвращаются.

Газета зарегистрирована в Государственном комитете Республики Узбекистан по печати. Рег. № 00050.

Этот номер отпечатан в типографии газеты «Ватанпарвар».

Заказ № 0358.